

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «КУЛЬТУРА ДОБРОСУСІДСТВА»
для 3–4 класів (II цикл) закладів загальної середньої освіти**

Авторський колектив

Араджионі Маргарита Анатоліївна, кандидат історичних наук, провідна наукова співробітниця Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, керівниця творчої групи розробників програми;

Банах Ольга Володимирівна, викладачка кафедри педагогіки КЗ «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»;

Кравчук Лариса Володимирівна, старша викладачка кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

Унгурян Ірина Корнеліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та теорії управління освітою Чернівецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Чернишова Яна Олександрівна, методистка кафедри педагогіки та психології Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма інтегрованого курсу «Культура добросусідства» для 3-4 класів (II цикл) закладів загальної середньої освіти (далі Програма) спрямована на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87, розпоряджень Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 13.12.2017 р. № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017–2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2017 р. № 1021 «Про організаційні питання запровадження Концепції Нової української школи у загальноосвітніх навчальних закладах I ступеня».

В основу Програми покладено Загальну декларацію прав людини (1948), Конвенцію ООН про права дитини (1989), Декларацію принципів толерантності (1995), Європейську рамку компетентностей для освіти впродовж життя (2006, 2018), Люблянські рекомендації щодо інтеграції різноманітних суспільств (2012), Хартію Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини CM/Rec(2010)7, Рамку компетентностей для культури демократії Ради Європи (2016).

Відповідно до цілей початкової загальної освіти, визначених у Державному стандарті, Програму розроблено на основі типової освітньої програми, розробленої авторським колективом учасників проєкту «Нова українська школа» під керівництвом Р. Шияна (наказ МОН України від 21.03.2018 №268 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»), та схвалених до використання програм наскрізного інтегрованого спецкурсу «Культура добросусідства» (лист ДНУ ІМЗО МОН України №22.1/12-Г-366 від 15.06.2018).

Мета Програми – забезпечення гармонійного розвитку та виховання соціально компетентних, критично мислячих і толерантних осіб, громадян і патріотів своєї Батьківщини, які поділяють демократичні цінності і відповідально ставляться до рідного краю, громади, країни та прагнуть зберігати, розвивати і примножувати природний, економічний і культурний потенціал України.

Відповідно до мети визначено стратегічні завдання, на виконання яких спрямовано Програму:

- запровадити системний підхід до проведення цілеспрямованої роботи з формування соціальної і громадянської компетентності та однієї з її складових – толерантності (у широкому сенсі, тобто етнічної, релігійної, мовної, гендерної, вікової, соціальної тощо) не тільки в дітей, а й у їхніх батьків;
- знизити навчальне та інформаційне навантаження на дітей за рахунок інтеграції тем та акцентувати розвивальну й виховну складові освіти;
- формувати бачення свого місця в сьогоденні і в майбутньому рідного краю, відповідальне і шанобливе ставлення до рідного краю як основоположного елемента виховання громадянина України;
- формувати стійкий інтерес до життя, культури, проблем свого регіону; установки на конструктивну діяльність, підвищення соціальної компетентності і відповідальності за добробут рідного краю і країни як невід’ємної складової громадянського обов’язку;
- формувати вміння вести діалог, вирішувати проблемні і конфліктні питання відповідно до демократичних принципів і принципів «культури миру»;
- розвивати критичне мислення, формувати особистісну позицію; уміння продукувати нові конструктивні ідеї;
- сприяти набуттю знань про права людини і громадянина, а також уміння їх обстоювати, збагаченню досвіду активних соціальних дій;
- знизити агресивність дітей, прищепити вміння мирно розв’язувати/трансформувати конфліктні ситуації;
- розвивати навички успішної міжкультурної комунікації в дітей та їхніх батьків;
- сформувати високий рівень адаптаційних можливостей дитини;
- популяризувати історію та культуру різних етносів, представники яких мешкають на теренах України, а також сучасну культуру кожного регіону;
- формувати особистісну ефективність і культуру дозвілля;
- сприяти формуванню екологічної свідомості й природоохоронної поведінки;
- прищеплювати інтерес до рідної і державної мови, до вивчення мов своїх сусідів, розвивати мовну толерантність і мотивацію до опанування іноземних мов;
- дати уявлення про різноманітні релігії та конфесії, ментальні особливості сусідів, їхнє світосприймання й цінності;
- ознайомити з історією свого регіону і країни в цілому;
- формувати свідоме ставлення до грошей, підприємницькі вміння й ініціативу дитини.

Концептуальну основу Програми складають основні положення системного, компетентнісного та особистісно-діяльнісного підходів.

Побудова освітнього процесу на засадах **системного підходу**:

- передбачає врахування й цілеспрямоване використання єдності педагогічної системи закладу освіти й середовища (як соціокультурного, так і природного);
- уможливорює врахування у Програмі наступності й перспективності дошкільної та початкової освіти, а також взаємозв’язок між цілями та результатами навчання із відповідним визначенням його змісту.

Компетентнісний підхід орієнтує на формування в здобувачів початкової освіти комплексу передбачених Концепцією «Нова українська школа» ключових і предметних компетентностей. Згідно зі статтею 1 Закону України «Про освіту», компетентність розглядається як інтегрована якість особистості, що являє собою динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Компетентнісний потенціал інтегрованого курсу «Культура добросусідства»

№ п/п	Ключові компетенності	Компоненти
1.	Спілкування державною (і рідною, в разі відмінності) мовами	<p><i>Уміння:</i> сприймати й розуміти, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію із джерел різної природи (усних, друкованих, медіа тощо) і текстів різних видів (розмовно-побутових, художніх, наукових, публіцистичних, ділових), використовувати її для задоволення різних потреб і досягнення різних життєвих цілей (пізнавальних, практичних, комунікативних тощо); у процесі усної взаємодії доступно і переконливо висловлювати власні думки, почуття і ставлення; використовувати виражальні можливості усного мовлення та невербальних засобів спілкування; у процесі письмової взаємодії та взаємодії в режимі онлайн дотримуватися норм літературної мови; збагачувати власний емоційно-естетичний досвід у процесі сприймання художніх текстів; спостерігати за мовними явищами, досліджувати їх та індивідуальне мовлення – своє й інших; реагувати мовними засобами на інформацію; розпізнавати мовні засоби впливу, розрізняти техніки переконування та маніпуляції; вести аргументовану дискусію на відповідну тематику; читати та розуміти авторські й соціально-політичні публікації з тематики курсу; творити українською мовою (усно і письмово) в процесі різноманітних мовленнєвих ігор, імпрровізацій, есе, розповідей, рекламних оголошень тощо.</p> <p><i>Ставлення:</i> поцінування української мови як державної, усвідомлення її як об'єднавчого чинника державотворення та чинника національної ідентичності; повага до державної/рідної (у разі відмінності) мови, зацікавлення її розвитком, розуміння цінності кожної мови; толерантне ставлення до мов національних меншин і корінних народів України; критичне сприймання інформації; толерантне ставлення до альтернативних висловлювань інших людей; розуміння впливу й важливості невербальної комунікації між людьми.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> розроблені навчально-методичні матеріали, пошукові та творчі завдання, інтерактивні вправи.</p>
2.	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	<p><i>Уміння:</i> розуміти базову етикетну лексику мовами своїх сусідів, іноземними мовами; спілкуватися усно, письмово та в режимі онлайн з однолітками, які представляють різні країни, для взаємообміну знаннями; розпізнавати й розуміти сигнали невербальної комунікації, традиційні для різних культур.</p> <p><i>Ставлення:</i> готовність до міжкультурного діалогу, відкритість до пізнання різних культур, розуміння ролі іншої мови як засобу пізнання іншої культури та збагачення власного культурного досвіду, зацікавленість вивченням мов своїх сусідів та іноземних мов.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> адаптовані художні твори іноземною</p>

		мовою й у перекладі українською, фольклор, «словничок дружби» тощо.
3.	Математична компетентність	<p><i>Уміння:</i> оперувати цифровими даними, математичними поняттями для пізнання і пояснення подій, явищ та процесів, пов'язаних із природним, культурним, соціальним та економічним потенціалом регіону і країни; перетворювати отриману з різних джерел інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема тощо); будувати хронологічні та логічні ланцюжки подій, вчинків; використовувати статистичні матеріали в роботі над темами курсу, розуміти історичну хронологію та мати уявлення про літочислення в різних культурах.</p> <p><i>Ставлення:</i> усвідомлення варіативності та значущості математичних методів, прагнення обирати раціональні способи пояснення подій минулого та сьогодення, причин і можливих шляхів розв'язання сучасних соціальних, політичних, економічних проблем.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> запропоновані в посібниках життєві ситуації із цифровим компонентом; творчі завдання, джерела зі статистичними даними у формі діаграм, таблиць, графіків тощо.</p>
4.	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	<p><i>Уміння:</i> пояснювати та оцінювати вплив природного середовища на життя людини у минулому і сьогоденні; розкривати зміст і значення господарських, промислових, наукових і науково-технічних впливів на життя людини і соціуму. Мати уявлення про природні ресурси та людський капітал регіону й можливості їхнього використання із мінімальною шкодою природі. Мати уявлення про елементарні техніки побудови житла, виготовлення іграшок та сувенірів, розчистки джерела чи кринички тощо</p> <p><i>Ставлення:</i> визнання цінності природних ресурсів і готовність раціонально використовувати їх у повсякденному житті; сміливість реагувати на ризики екологічних загроз, долучаючись до громадських акцій на захист природи; відповідальне ставлення до хатніх обов'язків, без розподілу їх на «чоловічі» та «жіночі»; посильна допомога під час приготування їжі, прибирання, ремонту одягу, виготовлення подарунків, толоки тощо.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> різноманітні джерела інформації про природні ресурси в регіонах України та країн світу, про заощадження природних ресурсів, про захист довкілля, відповідні пошукові, творчі і практичні завдання щодо технології побудови житла, виготовлення іграшок і сувенірів, приготування страв тощо.</p>

5.	Інформаційно-комунікаційна компетентність	<p><i>Уміння:</i> працювати з різними джерелами інформації, здатність їх критично оцінювати й диференціювати, виявляти пропагандистське й морально-етичне підґрунтя інформаційних ресурсів; використовувати цифрові технології для пошуку потрібної інформації, її перевірки і впорядкування; створювати вербальні й візуальні (графіки, діаграми, фільми, мультфільми) тексти, мультимедійні презентації та поширювати їх; виявляти маніпуляції інформацією в процесі аналізу повідомлень електронних медіа; виявляти джерела та авторів інформації, робити коректні посилання, користуватися електронними інструментами для планування й організації свого часу, для онлайн навчання; безпечно і екологічно спілкуватися в соцмережах і вміти захищати особисту інформацію.</p> <p><i>Ставлення:</i> дотримання визначених норм поведінки, безпекових і моральних правил у роботі з інформацією за проблематикою курсу, зокрема дотримання авторського права; відповідальне ставлення до поведінки у соціальних мережах і в мережі Інтернет у цілому.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> електронні цифрові ресурси, цифрові бібліотеки, розроблені вправи та творчі завдання.</p>
6.	Навчання впродовж життя.	<p><i>Уміння:</i> визначати власні навчальні цілі; аналізувати процес власного навчання, відстежувати зміни у сприйнятті інформації; шукати й засвоювати нові знання, набувати нових умінь; критично аналізувати й узагальнювати здобуті відомості й досвід; формувати мотивацію до навчання. , набувати навичок самостійного навчання.</p> <p><i>Ставлення:</i> розуміння необхідності здобуття знань протягом життя, цінності освіти; відкритість до неперервного самонавчання, бажання ділитися знаннями з іншими.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> спеціально розроблені завдання для виявлення й формування мотивації до навчання, організації свого часу та самоорганізації навчальної діяльності.</p>

7.	Інноваційність. Ініціативність і підприємливість	<p><i>Уміння:</i> брати на себе відповідальність, ініціювати зміни, проєкти; зважено підходити до ухвалення рішень; розуміти різноманітність й актуальність професій та спеціалізацій, використовувати власний досвід і досвід дорослих для вибору життєвих стратегій; виявляти можливості й загрози для майбутньої професійної та підприємницької діяльності у своєму регіоні; генерувати нові ідеї, оцінювати переваги й ризики, вести перемовини, домовлятися, працювати самостійно і в групі; з допомогою дорослих планувати, організовувати, реалізовувати індивідуальні чи командні проєкти (зокрема дослідницько-пошукового характеру), представляти їхні результати.</p> <p><i>Ставлення:</i> ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень; повага до будь-якої праці, гнучкість і відкритість до нового; мотивація до опанування 2-3 різних професій, зокрема робітничих; готовність використовувати досвід, набутий під час вивчення курсу, для самопізнання й досягнення добробуту; розуміння відповідальності за власний добробут у майбутньому; усвідомлення важливості дотримання етичних норм у практичній діяльності.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> особисті історії людей, інформація про традиційні ремесла і промисли регіону, а також його сучасні й перспективні господарські та соціально-економічні потреби і можливості; творчі завдання та інтерактивні вправи, пов'язані із профорієнтацією, підприємливістю та командоутворенням.</p>
----	---	---

8.	Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей	<p><i>Уміння:</i> толерантно ставитися до розмаїття довкілля, знаходити переконливі приклади вирішення конфліктів; працювати в групі, досягати взаєморозуміння та налагоджувати співпрацю, використовуючи власний і чужий досвід; бути активним і відповідальним членом громади, який знає права людини і громадянина і вміє їх реалізовувати; займатися волонтерською діяльністю; ухвалювати зважені рішення; ефективно співпрацювати з іншими, ініціювати та реалізовувати проєкти.</p> <p><i>Ставлення:</i> ідентифікування себе як особистість та як громадянина України; усвідомлення цінності людини (її життя, здоров'я, честі й гідності, недоторканості й безпеки); співпереживання за долю рідних і близьких, інших осіб, що потребують допомоги і підтримки; пошанування досвіду і цінностей власного й інших народів, держав, релігій і культур; толерантне сприйняття і ставлення до життєвої позиції іншого, волонтерство; підтримка громадських проєктів та ініціатив. Критичне ставлення до джерел масової інформації.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> розроблені матеріали в НМК, участь у шкільних заходах і акціях, робота в малих групах, проєктна діяльність, інтерактивні вправи, кейси, рольові та симуляційні ігри.</p>
9.	Культурна компетентність. Обізнаність та самовираження у сфері культури	<p><i>Уміння:</i> образно мислити та уявляти; інтерпретувати твори мистецтва; розвивати власну національно-культурну ідентичність у сучасному багатокультурному світі засобами мистецтва та мистецької діяльності; окреслювати основні тенденції розвитку теми миру та злагоди в культурі минулого та сьогодення, осмислювати твори мистецтва в історичному контексті, виявляти вплив культури на особу; дотримуватися правил поведінки під час відвідування пам'яток і музеїв, норм традиційного етнічного та сучасного європейського етикету, відвідуючи сусідів чи приймаючи гостей, під час участі в етнічному чи релігійному святі, відвідуванні культових споруд тощо.</p> <p><i>Ставлення:</i> свідоме збереження і розвиток власної національної культури, повага до культур інших народів; відповідальна поведінка та піклування про святі й пам'ятні місця представників різних культур; охорона пам'яток культури й мистецтва; відкритість до міжкультурного діалогу, пошанування місцевих традицій і культур.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> твори мистецтва, творчі проєкти, інтерактивні заняття, екскурсійні маршрути, зустрічі з представниками різних культур у форматі «Живої бібліотеки» тощо.</p>

10.	Екологічна компетентність	<p><i>Уміння:</i> надавати допомогу собі й тим, хто її потребує; ухвалювати рішення, обмірковуючи альтернативи і прогножуючи наслідки для здоров'я, добробуту і безпеки людини та природи, організувати свій режим роботи й відпочинку; піклуватися про екологічність інтер'єру помешкання, в якому живе й навчається, про здорове харчування, заняття спортом, активний відпочинок тощо.</p> <p><i>Ставлення:</i> відповідальне ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей; дотримання морально-етичних і правових норм; ціннісне ставлення до довкілля як до потенційного джерела здоров'я, добробуту та безпеки людини і спільноти, усвідомлення важливості бережливого природокористування, відповідальність за власну діяльність у природі; усвідомлення значення здоров'я для самовираження та соціальної взаємодії.</p> <p><i>Навчальні ресурси:</i> природоохоронні, соціальні і економічні проекти, інтерактивні заняття, моделювання ситуацій, відповідні творчі завдання в посібниках.</p>
-----	---------------------------	--

Побудова освітнього процесу на засадах *особистісно-діяльнісного підходу* передбачає, що всі особистісні новоутворення, включаючи ключові та предметні компетентності, набуваються здобувачами освіти в процесі включення у відповідну спеціально організовану діяльність. У ході реалізації Програми це сприятиме підвищенню практичної спрямованості опанування змісту освіти та водночас забезпечуватиме якісно новий рівень процесу виявлення результатів навчання завдяки конкретизації навчальних дій здобувачів освіти як складників ключових і предметних компетентностей. Зміна знанневих орієнтирів навчання на діяльнісні простежується у навчальних дослідженнях, практичних роботах, навчальних проектах, виконання яких передбачено Програмою.

Програма реалізує психолого-педагогічні **принципи**, які відповідають сучасним тенденціям освіти й розвитку дітей молодшого шкільного віку, а саме:

- єдності цілей освітнього процесу і завдань початкової загальної освіти;
- доцільного поєднання наукової обґрунтованості змісту освіти і можливості практичного застосування її результатів;
- інтеграції змісту, форм, методів, засобів розвитку, виховання і навчання здобувачів освіти;
- орієнтації навчальної діяльності здобувачів початкової загальної освіти з урахуванням вікових особливостей дітей молодшого шкільного віку;
- раціонального співвідношення колективної та самостійної, а також пошукової, дослідницької і творчої діяльності учасників освітнього процесу;
- урахування особливостей кожного регіону;
- орієнтації на позитив;
- особистісно орієнтованої взаємодії дорослих і дітей.

Зміст курсу є інтегрованим. Він систематизує навчальний досвід здобувачів освіти, отриманий у ході вивчення низки навчальних предметів, і містить нові відомості з аксіології, ботаніки, географії, джерелознавства, екології, етики, етнології, зоології, історії, конфліктології, краєзнавства, культурології, медіаосвіти, мистецтвознавства, мовознавства, основ здоров'я, підприємництва, політології, релігієзнавства, таймменеджменту, технологій, фольклористики тощо. Це дозволяє здобувачеві/здобувачці освіти побачити явища навколишнього життя у взаємозв'язках і взаємовпливах. А пріоритетність освітніх завдань через активну практичну діяльність сприятиме формуванню певних навичок і моделей поведінки, спрямованих насамперед на розвиток

особистості, її соціальної компетентності, громадянської відповідальності й повагу до різноманітності.

Відповідно до визначених мети, принципів і підходів до побудови, у Програмі визначено результати навчання в 1 і 2 класах першого циклу початкової загальної освіти кожної освітньої галузі інтегрованого курсу.

Реалізація Програми передбачає, що очікувані навчальні досягнення здобувачів освіти охоплюватимуть такі **складники**:

Ціннісний. Керуючись системою демократичних цінностей, орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного та соціально-економічного життя України, визначати власну позицію, розуміти ієрархію власних цінностей і толерантно ставитися до ієрархії цінностей іншої людини; усвідомлювати цінність розвитку та навколишнього різноманіття.

Діяльнісний (технологічний) – використовувати процедури і технології захисту власних інтересів, прав і свобод – своїх та інших громадян; виконання громадянських обов'язків у межах свого колективу, місцевої громади, держави.

Процесуальний (особистісно-творчий) – в межах чинного законодавства України використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають інтересам самореалізації і захищають права людини та громадянина; робити свідомий вибір і використовувати демократичні технології прийняття індивідуальних та колективних рішень, задовольняючи власні інтереси, інтереси та потреби інших громадян.

Знаннєвий – знання і критичне розуміння себе, мови та комунікації, світу (політики, права, прав людини, культур, релігій, історії, медіа, економіки/ощадливості, оточення, сталого розвитку).

Загальний обсяг навчального навантаження подано у Типовому навчальному плані із зазначенням загальнотижневого навантаження. Типовий навчальний план зорієнтовано на роботу початкової школи з 5-денним навчальними тижнем.

Типовий навчальний план початкової школи з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти розроблено на основі Базового навчального плану для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання Державного стандарту початкової загальної освіти.

У Типовому навчальному плані використано надану Державним стандартом початкової загальної освіти можливість здійснення повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей.

Мета і завдання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова і література) реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (1–4 класи — 5 год/тижд.) і «Культура добросусідства» (1–4 класи — 2 год/тижд.).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (1 клас — 2 год/тижд.; 2–4 класи - 3 год/тижд.).

Мета і завдання математичної освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Математика» (1–4 класи — 3 год/тижд.) і «Культура добросусідства» (1–4 класи - 1 год/тижд.).

Мета і завдання природничої освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Культура добросусідства» (1–4 класи — 2 год/тижд.).

Мета і завдання технологічної освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Культура добросусідства» (1–4 класи - 1 год./тижд.).

Мета і завдання соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Культура добросусідства» (1–4 класи - 0,5 год./тижд.).

Мета і завдання громадянської та історичної освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Культура добросусідства» (1–4 класи - 0,5 год./тижд.).

Мета і завдання мистецької освітньої галузі реалізуються через інтегрований предмет «Мистецтво» або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво» (1–4 класи - 2 год/тижд.).

Мета і завдання інформатичної освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Інформатика» (3–4- класи - 1 год./тижд.).

Мета і завдання фізкультурної освітньої галузі реалізується через навчальний предмет «Фізична культура» (1–4 класи - 3 год/тижд.).

Типовий навчальний план для початкової школи містить інваріантну складову, обов'язкову для виконання закладом загальної середньої освіти. Варіативна складова Типового навчального плану (1–2 класи - 1 год/тижд.; 3–4 класи - 2 год/тижд.) може використовуватися для підсилення предметів інваріантної складової, запровадження факультативів, курсів за вибором, проведення індивідуальних занять та консультацій.

Типовий навчальний план для початкової школи з навчанням українською мовою

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень				
		1 клас	2 клас	3 клас	4 клас	Разом
Інваріантний складник						
Мовно-літературна	Українська мова	5	5	5	5	20
	Іноземна мова	2	3	3	3	11
Математична	Математика	3	3	3	3	12
Мовно-літературна	Культура добросусідства*	7	8	7	7	31
Математична						
Природнича						
Соціальна і здоров'язбережувальна						
Громадянська та історична						
Технологічна						
Інформатична	Інформатика	-		1	1	2
Мистецька	Мистецтво**	2	2	2	2	8
Фізкультурна	Фізична культура ***	3	3	3	3	12

	Усього	20+3	21+3	22+3	22+3	82+12
Варіативний складник						
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2	2	6	
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23	88	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26	100	

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна-2; математична-1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична – разом 4 для 1 класу, 5 – для 2–4 класу

** Інтегрований предмет «Мистецтво» або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

Мовно-літературна (іншомовна освіта), математична, інформатична, мистецька й фізкультурна освітні галузі, робота за якими не передбачена Програмою інтегрованого курсу «Культура добросусідства», реалізуються відповідно до типової освітньої програми, розробленої авторським колективом учасників проєкту «Нова українська школа» під керівництвом Р. Б. Шияна, зокрема:

- Освітньої програми мовно-літературної освітньої галузі (українська мова);
- Освітньої програми мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта);
- Освітньої програми математичної освітньої галузі;
- Освітньої програми інформатичної освітньої галузі;
- Освітньої програми мистецької освітньої галузі;
- Освітньої програми фізкультурної освітньої галузі.

Результати навчання і пропонований зміст

Культура добросусідства. Учимся, працюємо та відпочиваємо разом		
3 клас		
Очікувані результати	Тема	Тиждень навчання (орієнтов)
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>виокремлює</i> інформацію з прочитаних текстів для створення власного висловлення про те, які зміни відбулися з однокласниками / однокласницями, школою, класною кімнатою протягом літа; - <i>зіставляє</i> прочитане про однолітків із власним життєвим досвідом; - записує свою думку про потребу дружби, взаємодії між людьми; - формулює запитання та відповіді під час письмового спілкування; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримується норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає, знаходить, аналізує, порівнює</i> інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах; - <i>представляє дані</i> за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм; - <i>відтворює</i> в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують; - <i>порівнює</i> та класифікує об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ставить</i> запитання; - <i>пояснює</i>, чому обрав/-ла певну проблему природничого змісту як дослідницьку; - <i>окреслює проблему</i>, перш ніж її вирішувати. <p>Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>співпрацює</i> з однокласниками/однокласницями в парі, невеликій групі; - <i>встановлює</i> дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі, расової та культурної приналежності, з дітьми з інвалідністю; - <i>усвідомлює</i> свої бажання й може про них розповісти; - <i>пояснює</i> правила гри й розуміє важливість їхнього дотримання. 	<p>1. Привіт! Ми – разом!</p>	<p>1</p>

<p>Громадянська та історична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, для чого людям потрібно дружити - <i>розповідає</i> про значення суспільних груп для розвитку (дитячий колектив, друзі); - <i>усвідомлює</i> роль і значення доброго сусідства, співробітництва і доброзичливості в повсякденному житті. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає, розуміє та аналізує</i> графічні зображення схем, дотримується їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків); - <i>розмічає</i> прями лінії на папері і картоні; - <i>виконує</i> прості геометричні побудови за зразком чи творчим задумом 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступає і підтримує</i> діалог на тему «Друг, дружба, любов»; - <i>створює</i> власні висловлення про дружбу, справжніх друзів та їх якості на основі почутого/ побаченого/ прочитаного; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти різних видів та з різною метою про дружбу, справжніх друзів; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - на основі прочитаного <i>складає</i> пам'ятку «Щоб бути хорошим другом/подругою»; - <i>виявляє</i> деталі тексту, важливі для розуміння поняття «любов», <i>висловлює</i> свій погляд на предмет обговорення; - <i>аналізує</i> емоційний стан персонажів, <i>пояснює</i> причини відповідних переживань персонажів; - <i>використовує</i> власний емоційний досвід для оцінювання емоційного стану персонажів художнього твору; - <i>записує</i> свою думку про дружбу, друзів, любов; <i>формулює</i> запитання та відповіді під час письмового спілкування; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає, знаходить, аналізує, порівнює</i> інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах; - <i>добирає</i> дані, необхідні й достатні для розв'язання проблемної ситуації; - <i>уживає</i> в мовленні кількісні та порядкові числівники; - <i>упорядковує</i> та <i>узагальнює</i> об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p>	<p>2. Друг/подруга, дружба, любов.</p>	<p>2-3</p>

<ul style="list-style-type: none"> - відповідально <i>діє</i> в природі; - <i>визначає</i> важливість того, що вивчає про довкілля; - <i>висловлює</i> свою думку стосовно того, що вивчає про довкілля, обґрунтовує її; - <i>пояснює</i> взаємозв'язки між об'єктами живої і неживої природи. <p>Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> над цінністю дружби, довіри, порядності у стосунках; - <i>наводить</i> приклади щирості, розуміння та підтримки у стосунках; - <i>складає</i> пам'ятку про те, як підтримувати дружні стосунки; - <i>встановлює</i> дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі, расової та культурної належності, з дітьми з інвалідністю. <p>Громадянська та історична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>виявляє повагу</i> до звичаїв інших людей; - <i>бере участь</i> у підготовці класних і шкільних святкувань; - <i>переконує</i> друзів у важливості дотримання правил у процесі взаємодії, ілюструє цю думку прикладами (із власного досвіду, літератури); - <i>підтримує</i> та <i>заохочує</i> інших, демонструє емпатію під час роботи в групі; - <i>аргументує</i> цінність різних людей у класі / школі / спільноті <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>дотримується</i> безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань (використання клею, інструментів та пристосувань з гострими частинами); - <i>розміщує</i> елементи виробу на площині; - <i>пояснює</i> послідовність дій та дотримується її під час виготовлення виробів із природних матеріалів, під час виготовлення та оздоблення об'ємних виробів. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>систематизує</i> та <i>узагальнює</i> необхідну інформацію про дружбу; - <i>зіставляє</i> тему і головну думку усного повідомлення про дружбу і гарні стосунки з власними спостереженнями, поведінкою, досвідом; - <i>створює</i> власне висловлення (на основі прочитаного) про способи налагодження гарних стосунків з однокласниками та однокласницями; - <i>висловлює</i> доброзичливо своє ставлення до думок інших (поділяє їх повністю, частково чи аргументовано відхиляє); - <i>дотримується</i> правил літературної вимови у власному висловлюванні; - <i>зіставляє</i> прочитане про дружбу між хлопчиками і 	<p>3. Друг/подруга. Супротивник/супротивниця. Конструктивна взаємодія</p>	<p>4-5</p>

- дівчатками із власним життєвим досвідом;
- *установлює* причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами;
 - *описує* свої емоції, пережиті під час читання художнього твору, *наводить приклади* вчинків персонажів, які викликали відповідні емоції;
 - *створює* художні тексти (казку, оповідання) про дружбу;
 - *оформлює* власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників;
 - *удосконалює* власний письмовий текст, знаходить і виправляє помилки, редагує зміст тексту;
 - *обговорює* письмові роботи (власні й однокласників) у парі, малій групі, відзначає позитивні характеристики;
 - *створює* прості візуальні медіапродукти (комікс, книжечка, колаж, лепбук тощо) самостійно та в групі на тему дружби, конструктивної взаємодії; *ураховує* мету й аудиторію;
 - *висловлює* свій погляд на предмет онлайнного та «живого» спілкування;
 - *доречно використовує* у власних висловленнях слова з переносним значенням, синоніми, антоніми, багатозначні слова й пояснює таке слововживання.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розв'язує* різними способами проблемну ситуацію, використовуючи наявні дані
- *розв'язує* життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розрізняє* джерела енергії (відновлювані й невідновлювані);
- *пояснює* корисність застосування відновлюваних джерел енергії;
- *розмірковує*, чи може людина і природа дружити, *наводить приклади*;
- *складає* правила поведінки в природі;
- *дотримується* правил поведінки в природі.

Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пояснює*, чому людям краще бути разом, об'єднуватися;
- *роз'яснює*, що таке “конструктивна взаємодія”;
- *називає* якості, які допомагають знаходити друзів;
- *розповідає*, як виникає неприязнь і що потрібно робити для підтримання гарних стосунків з людьми;
- *наводить приклади* привітного ставлення, відкритого спілкування, взаємоповаги;
- *демонструє* знання та критичне розуміння себе

<ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i>, спираючись на власний досвід, про шляхи розв'язання конфліктів; - <i>навчається</i> конструктивно діяти в конфліктних ситуаціях; - <i>опановує</i> алгоритм дій для вирішення суперечок; - <i>називає</i> способи примирення з друзями та <i>застосовує</i> їх у різних життєвих ситуаціях; - <i>пропонує</i> власний спосіб подолання наслідків суперечок і негативного розвитку конфліктних ситуацій; - <i>розпізнає</i> емоції співрозмовника і пояснює власну реакцію на них; - <i>намагається</i> контролювати свої емоції під час конфліктної ситуації з однолітками та вчиться справлятися зі своїми страхами, гнівом, образами та неприязню; - <i>розмірковує</i> про те, що одну і ту саму річ двоє людей можуть сприймати по-різному; - <i>коректно реагує</i> на висловлювання, з яким не погоджується; - <i>встановлює</i> дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі, расової та культурної приналежності, з дітьми з інвалідністю; - <i>пояснює</i>, чому довге сидіння за електронними девайсами шкодить здоров'ю. <p>Громадянська та історична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> про цінність миру та єдність між людьми; - <i>оцінює</i> відповідність поведінки (людей / персонажів) у громадському просторі встановленим правилам; - <i>моделює</i> поведінку в ситуаціях некоректного спілкування та свавілля з боку однолітків / дорослих; - <i>аргументує</i>, чому не можна цькувати інших; - <i>добирає</i> приклади поведінки персонажів та життєвих ситуацій, щоб проілюструвати важливість рівності між людьми. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> конструкційні матеріали візуально та на дотик ; - самостійно <i>добирає</i> конструкційні матеріали для виготовлення виробу з готових елементів (використання металевих, дерев'яних чи пластмасових конструкторів; готових елементів з паперу, пластику, деревини, пінопласту та інших для макетування); - самостійно <i>добирає</i> конструкційні матеріали для виготовлення виробу (за зразком та за власним задумом), зіставляючи їх властивості: папір, пластилін, полімерна глина чи солоне тісто, тканина, нитки; неткані, природні та інші матеріали. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки щодо значення жестів та міміки, ілюструє її прикладами; - <i>ініціює</i> дискусію, висловлюючи власні погляди і 	<p>4. Жести й погляди – німа мова людини. Танець</p>	<p>6-7</p>

- слухаючи інших;
- *добирає* словесні й несловесні засоби спілкування з огляду на мету та умови спілкування, враховуючи наявність варіантів;
 - *робить висновок* про узгодженість або неузгодженість словесних і несловесних засобів спілкування та намірів у поведінці співрозмовника;
 - *висловлює* свій погляд на предмет обговорення – німу мову та її значення у житті людей;
 - *записує* свою думку про предмет висловлення – народні та сучасні танці; формулює запитання та відповіді під час письмового спілкування;
 - *оформлює* власне висловлення зрозуміло, дотримується норм літературної мови, за потреби звертається до словників;
 - *висловлює власні погляди* на події, явища, предмети, цінності, представлені в простому медіатексті (відео про балет і бальні танці);
 - *пояснює*, чи змінилося під впливом медіатексту власне уявлення або думки про предмет повідомлення (балет і бальні танці) і як саме;
 - *вправно будує* речення, зважаючи на мету висловлювання;
 - *поширює* речення різними членами відповідно до комунікативної стратегії;
 - *обговорює* враження від пантоміми, зосереджуючи увагу на тому, як словесні і несловесні засоби доповнюють один одного для зображення характеру, емоційного стану персонажа, його намірів;
 - *імпровізує*, використовуючи голос і мову тіла (міміку, жести, поставу, рухи) для виконання запропонованої/ обраної ролі, *надає варіанти* несловесних засобів (міміку, жести, поставу, рухи) і пояснює, чому обраний один із них.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *уживає* в мовленні кількісні та порядкові числівники
- *розв'язує* життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі
- *обирає спосіб* представлення інформації (схема, таблиця, схематичний малюнок).

Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:

- *пояснює*, що не всі матеріали, створені людиною, корисні для довкілля;
- *використовує* матеріали (пластмасу, гуму, скло, метал, папір) відповідно до їхніх властивостей;
- *пропонує* та *обґрунтовує* власну ідею розв'язання проблеми;
- *перевіряє* свою ідею різними способами;
- *використовує* матеріали повторно (пластмасу, гуму, скло, метал, папір), пропонуючи власний спосіб розв'язання проблеми;

<p>- <i>аргументує</i> доцільність повторного використання матеріалів.</p> <p>Соціальна і здоров'язберезувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> емоції співрозмовника(-ці) і пояснює власну реакцію на них; - <i>відтворює</i> різні емоції мімікою, жестами, танцями; - <i>може продемонструвати</i> деякі вербальні та невербальні сигнали про допомогу, які притаманні власній культурі, і деяким іншим культурам; - <i>розповідає</i> про власні почуття та емоції від прослуханого та побаченого; - <i>розвиває</i> навички взаємодії через спільну участь у парних або хороводних танцях; - <i>розмірковує</i> про цінність самовираження, важливість невербальних сигналів у спілкуванні. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>з повагою ставиться</i> до незнайомих невербальних привітань та етикету у різних культурах; - <i>може ідентифікувати</i> за музичним супроводом і рухами деякі національні танці; - <i>розповідає</i>, що іноді один й той самий жест представники різних культур можуть сприймати по-різному; - <i>привчається цінувати</i> культурне розмаїття різних народів та ідентифікувати себе як громадянина(-ку) України. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>задумує</i> об'єкт праці для виготовлення; - <i>прогнозує</i> результат власної діяльності; - <i>планує</i> послідовність технологічних операцій із використанням технологічних карт; - <i>самостійно виконує</i> знайомі технологічні операції з конструкційними матеріалами (використання паперу, ниток, тканини, природного матеріалу, пластиліну, пласких матеріалів; склеювання, складання, зв'язування тощо); - <i>аргументує</i> вибір моделі, яку він/вона сконструював/ла, спираючись на запитання дорослих 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>виокремлює</i> інформацію для створення власного висловлення про представників різних національностей, які живуть з нами по сусідству, з метою усного стислого переказу; - з увагою <i>сприймає</i> усні репліки діалогу, <i>перепитує</i>, <i>уточнює</i> з огляду на ситуацію спілкування; - <i>зіставляє</i> тему і головну думку усного повідомлення про представників різних національностей, які живуть з нами по сусідству, з власними спостереженнями, поведінкою, досвідом; <i>висловлює</i> свій погляд на предмет обговорення; - <i>ініціює</i> дискусію, висловлюючи власні погляди і 	<p>5. Представники різних національностей, які живуть з нами по сусідству</p>	<p>8</p>

слухаючи інших;

- *удосконалює* свою вимову, зважаючи на фонетичні закономірності (збіг приголосних, кінцевий приголосний, наголошені та ненаголошені голосні тощо);
- *створює* ігри зі словами (кросворд) на основі запропонованих.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *читає, знаходить, аналізує, порівнює* інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах;
- *представляє* дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм;
- *відтворює* в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби;
- *упорядковує* та *узагальнює* об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *правильно використовує* пристрої для пошуку і здобуття інформації природознавчого змісту;
- *самостійно добирає* та *поширює* необхідну інформацію природознавчого змісту;
- *порівнює* інформацію природничого змісту з відомих їй/йому та запропонованих джерел;
- *перевіряє* достовірність інформації природничого змісту.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *співпрацює* в групі, *робить висновки* на основі спостережень
- *залучає* людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього/неї, до спілкування, гри, навчання.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розмірковує* про те, що залишили після себе нащадкам племена і народи, які колись жили в регіоні;
- *дізнається* з різних джерел про різні культури та етнічні спільноти, що представлені в краї сьогодні;
- *розповідає*, чим приваблював регіон різних людей;
- *називає* представників різних культур, що мешкають в населеному пункті;
- *ідентифікує* найпоширеніші спільноти в регіоні за національними костюмами, які зображені на малюнку;
- *демонструє* повагу до інших та позитивне ставлення до етнокультурних відмінностей оточення, відкритість до культурного різноманіття;
- *усвідомлює* свою приналежність до народу України;
- *пояснює* необхідність толерантних відносин між людьми;
- *розмірковує* про цінність і ресурс культурного різноманіття різних народів та *ідентифікує* себе як громадянина/громадянку України.

<p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>висловлює думку</i> щодо виробів, оздоблених традиційними та сучасними ремеслами; - <i>розпізнає</i> технологічні операції традиційних і сучасних ремесел; - <i>самостійно оздоблює</i> виріб, застосовуючи елементи традиційних та сучасних ремесел. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>відтворює</i> фактичну інформацію з тексту про традиційні та сучасні заняття й ремесла населення регіону; - <i>обговорює</i> усне повідомлення про традиційні та сучасні заняття й ремесла населення регіону в парі або групі для пошуку додаткових аргументів або спростування наведених; - <i>виділяє</i> цікаву для себе інформацію про традиційні та сучасні заняття й ремесла свого регіону; - <i>виокремлює</i> інформацію для створення власного висловлення з конкретною метою (усний стислий переказ); - <i>систематизує</i> та <i>узагальнює</i> необхідну інформацію про традиційні та сучасні заняття й ремесла населення регіону, <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - <i>ініціює</i> дискусію щодо взаємозалежних ремісничих професій, висловлюючи власні погляди і слухаючи інших; - <i>формулює</i> ідеї тексту, <i>пов'язує</i> їх із власним досвідом; - <i>перевіряє</i> власне розуміння значення слова за словниками; - <i>створює</i> ігри зі словами (ребус) на основі запропонованих; - <i>імпровізує</i>, використовуючи голос і мову тіла (міміку, жести, поставу, рухи) для виконання запропонованої/обраної ролі, <i>надає варіанти</i> несловесних засобів (міміку, жести, поставу, рухи) і пояснює, чому обраний один із них. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>використовує</i> різні мірки для вимірювання величин довжини, маси, температури, часу, місткості, вартості й записує результати вимірювання величин, використовуючи одиниці вимірювання та співвідношення між ними; - <i>визначає</i> знайомі геометричні фігури у фігурах складної конфігурації малюнках; - <i>упорядковує</i> та <i>узагальнює</i>, <i>порівнює</i> та <i>класифікує</i> об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p>	<p>б. Традиційні та сучасні заняття й ремесла населення регіону</p>	<p>9</p>

<ul style="list-style-type: none"> - відповідально діє в природі; - визначає важливість того, що вивчає про довкілля; - висловлює свою думку стосовно того, що вивчає про довкілля, обґрунтовує її; - пояснює взаємозв'язки між об'єктами живої і неживої природи; - пропонує власні шляхи зменшення витрат природних ресурсів. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомлює основи екологічного природокористування, ощадного використання природних ресурсів регіону; - пояснює, як у наш час виробляють продукти харчування; - розмірковує над тим, що оволодіння ремеслом може допомогти отримати прибуток. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснює, що будь-який предмет - це результат праці багатьох людей; - виявляє зацікавленість в оволодінні якою-небудь професією; - з повагою ставиться до ремісничих професій і народних майстрів, цінує їх працю. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зіставляє та розрізняє вироби, виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення та інше); - висловлює власну позицію щодо важливості відродження та збереження традиційних ремесел; - самостійно виготовляє виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел (витинанка, аплікація, ліплення та інше). 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - систематизує та узагальнює необхідну інформацію щодо ландшафту рідного краю, зіставляє тему і головну думку усного повідомлення з власними спостереженнями, поведінкою, досвідом; - обґрунтовує своє ставлення до усного повідомлення щодо особливостей клімату регіону, наводячи приклади з власного досвіду, а також спираючись на набуті наукові знання; - вступає і підтримує діалог на теми, пов'язані з особливостями клімату й ландшафту рідного краю, наводить аргументи на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - створює власне висловлення на основі почутого/ побаченого/ прочитаного; - відтворює фактичну інформацію з тексту, знаходячи у тексті відповіді на поставлені запитання; - зіставляє прочитане із власним життєвим досвідом; 	<p>7. Особливості клімату й ландшафту нашого краю</p>	<p>10-11</p>

- оцінює правдоподібність описаних подій і тверджень із тексту, спираючись на свої уявлення про світ і власний досвід;
- *добирає* необхідну інформацію про особливості клімату й ландшафту рідного краю з різних джерел: *шукає* її у словниках, довідниках, енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті;
- *створює* художні тексти – загадки про явища природи.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *використовує* різні мірки для вимірювання величин довжини, маси, температури, часу, місткості, вартості;
- *записує* результати вимірювання величин у міліметрах, сантиметра, дециметрах, метрах, кілометрах; грамах, кілограмах, центнерах, тонах; градусах Цельсія, секундах, хвилинах, годинах, добах, тижнях, місяцях, роках, століттях, тисячоліттях, літрах, використовуючи одиниці вимірювання та співвідношення між ними;
- *описує і складає* маршрути для подорожей, використовуючи відповідну математичну лексику, знаки, які пов'язані з напрямом і поворотом;
- *переміщується* реально і віртуально визначеним маршрутом.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *описує* свій край, його найважливіші географічні об'єкти за певними ознаками;
- *відтворює* пейзаж своєї місцевості в малюнку;
- *показує* на карті розташування свого району/міста й ідентифікує, у якій природній зоні він/воно розташований/розташоване;
- *складає визначення*, що таке ліс, гори, степ тощо;
- *розповідає* про особливості клімату й ландшафту свого регіону;
- *розмірковує* над тим, як зміни клімату впливають на життєдіяльність людей, на рослини та тварин;
- *пояснює* важливість піклування людини про довкілля;
- *дотримується* правил безпечної поведінки під час природних явищ та катаклізмів: грози (блискавки), землетрусу, ожеледиці, повені;
- *розповідає* про елементарні взаємозв'язки в природі;
- *збагачує* словниковий запис лексемами, пов'язаними з рельєфом, ландшафтом і кліматом регіону;
- *виявляє* прості математичні залежності в навколишньому світі.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *дотримується* правил безпечної поведінки під час природних явищ та катаклізмів: грози (блискавки), землетрусу, ожеледиці, повені;
- *розмірковує* про роль людини в природі та її відповідальність.

<p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>орієнтується</i> в місцевості, у якій проживає; - <i>підбирає приклади</i>, які пояснюють взаємозалежність людини і природи; - <i>аналізує</i> приклади поведінки, приязної / шкідливої до навколишнього середовища, та її наслідки; - <i>ставить запитання</i> дорослим і одноліткам щодо інформації, яка викликає сумнів або є незрозумілою. <p>Технологічна освітня галузь Добувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>зіставляє</i> та <i>розрізняє</i> вироби, виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення та інше); - <i>висловлює</i> власну позицію щодо важливості відродження та збереження традиційних ремесел]; - <i>самостійно виготовляє</i> виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел (витинанка, аплікація, ліплення та інше); - <i>розмірковує</i> над результатом власної діяльності та презентує її ; - <i>описує</i>, аргументуючи свою думку, чого хотів/-ла досягти 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> власне висловлення про необхідність охороняти природу рідного краю; - <i>правильно інтонує</i> різні види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням; - <i>використовує</i> засоби художньої виразності для досягнення комунікативної мети - вияв співчуття; - <i>установлює</i> причинно-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання художнього твору, <i>наводить приклади</i> вчинків персонажів, які викликали відповідні емоції; - <i>виражає</i> свої почуття та емоції щодо прочитаного мовою мистецтва: <i>добирає</i> та <i>створює</i> ілюстративний матеріал до художнього тексту; - <i>формулює</i> ідеї вірша про професію лісника, <i>пов'язує</i> їх із власним досвідом; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання художнього твору; - <i>записує</i> свою думку про працю людей, які піклуються про охорону природи; <i>формулює</i> запитання та відповіді під час письмового спілкування; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - <i>удосконалює</i> свою вимову, зважаючи на фонетичні закономірності (збіг приголосних, кінцевий приголосний, наголошені та ненаголошені голосні тощо) 	<p>8. Праця людей, які піклуються про охорону природи</p>	<p>12</p>

- *утворює* в процесі мовлення відповідні граматичні форми слів різних частин мови
- *вправно будує* речення, зважаючи на мету висловлювання;
- *створює* ігри зі словами на основі запропонованих.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *відтворює* в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують;
- *використовує* різні мірки для вимірювання величин й записує результати вимірювання величин, використовуючи одиниці вимірювання та співвідношення між ними;
- *обирає* спосіб представлення інформації (схема, таблиця, схематичний рисунок);
- *розв'язує* життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *використовує* можливості Інтернету для пошуку інформації про природоохоронні професії;
- *розповідає* про різні професії людей, які вивчають та захищають природу;
- *наводить приклади* того, як люди піклуються про охорону природи;
- *висловлює* оцінні судження про діяльність людей з охорони природи;
- *розуміє* правила природоохоронної поведінки;
- *виявляє бажання* допомагати природі, піклуватися про неї;
- *усно висловлює* свої думки та почуття про взаємозв'язок діяльності людини і природи;
- *пояснює* загрозу для довкілля дій людини (вирубування лісів, забруднення повітря та води);
- *розповідає* про досвід своєї родини з ощадного використання природних ресурсів (наприклад, збирання та утилізація сміття, зокрема харчових відходів, збереження водних ресурсів);
- *пропонує* нові ідеї щодо збереження природи рідного краю;
- *створює* образи (фантазує) та виражає задумане знайомими засобами художньої виразності.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розрізняє* ситуації, у яких потребує допомоги інших (напр., консультації фахівця), від тих, у яких можна зарадити власними силами, і відповідно діє;
- *висловлює* та *аргументує* власну думку, поважаючи позицію інших та дослухаючись до спільних рішень;
- *спілкується* з дітьми іншої статі, демонструючи повагу, приязнь та щирість у стосунках;
- з повагою *ставиться* до різних професій і праці людей;

<p>- <i>спілкується</i>, щоб висловити свої емоції та вдячність.</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> про різні професії людей, які вивчають та захищають природу; - <i>розповідає</i> про досвід своєї родини з ощадного використання природних ресурсів (наприклад, збирання та утилізація сміття, зокрема харчових відходів, збереження водних ресурсів). <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>зіставляє</i> та <i>розрізняє</i> вироби, виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення та інше); - <i>використовує</i> матеріали повторно (пластмасу, гуму, скло, метал, папір), пропонуючи власний спосіб розв'язання проблеми; - <i>аргументує</i> доцільність повторного використання матеріалів. - <i>висловлює</i> власну позицію щодо важливості відродження та збереження традиційних ремесел. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступає і підтримує</i> діалог про професії батьків; - дружельюбно <i>висловлює</i> своє ставлення до думок інших; - виразно <i>читає</i> вірші про різні професії; - <i>створює</i> власні висловлення на основі прочитаного про різні професії, <i>висловлюючи</i> свій погляд на предмет обговорення; - <i>узагальнює, систематизує, класифікує</i> у вигляді схеми інформацію, отриману під час проведення інтерв'ю; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення-міркування щодо професій майбутнього; - <i>вміло будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - <i>удосконалює</i> власний письмовий текст, знаходить і виправляє помилки, редагує зміст тексту; - <i>утворює</i> в процесі мовлення відповідні граматичні форми слів різних частин мови. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>аналізує</i> проблемні ситуації, що виникають у житті й описує проблемні життєві ситуації за допомогою групи величин, які пов'язані між собою; - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі. 	<p>9. Професії наших батьків. Сучасні підприємства й установи</p>	<p>13-14</p>

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пропонує та обґрунтовує* власну ідею розв'язання проблеми;
- *перевіряє* свою ідею різними способами;
- *використовує* матеріали повторно (пластмасу, гуму, скло, метал, папір), пропонуючи власний спосіб розв'язання проблеми;
- *аргументує* доцільність повторного використання матеріалів і ощадливого природокористування.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *обґрунтовує*, навіщо людині мати професію;
- *розмірковує* про необхідність вчитися протягом усього життя й мати декілька професій;
- *пояснює*, що потрібно, щоб стати професіоналом у своїй роботі;
- *пропонує* різні варіанти розв'язання проблемних ситуацій, усвідомлює відповідальність за наслідки ухвалення рішень;
- *висловлює припущення* щодо вибору своєї майбутньої професії;
- *з повагою ставиться* до робітничих професій та переконує в їхній необхідності;
- *висуває* ідеї щодо професій майбутнього, створює інтегровані моделі наявних спеціальностей;
- *мотивується* для усвідомленого профільного навчання в школі, щоб у майбутньому оволодіти омріяною професією;
- *надає* посильну допомогу батькам у хатніх справах або на обійсті;
- *усвідомлює* важливість визначення власних навчальних цілей та способів їхнього досягнення для професійного успіху.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає* про професії своїх батьків, *досліджує* усвідомленість вибору професії батьками/рідними;
- *розповідає* про своє ставлення до праці;
- *розмірковує* над необхідністю співпраці в родині, розподілу домашніх обов'язків і їхнього виконання.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пояснює*, що таке завод, комбінат, фабрика, фермерське господарство, професія;
- *збагачує* свій словниковий запас назвами різних професій;
- *розповідає* про професії своїх батьків;
- *досліджує* усвідомленість вибору професії батьками/рідними;
- *розрізняє* основні об'єкти підприємств та установ свого регіону;
- *розмірковує*, люди яких професій працюють на підприємствах та в установах свого населеного пункту;

<ul style="list-style-type: none"> - <i>обґрунтовує</i>, навіщо людині мати професію; - <i>розмірковує</i> про необхідність вчитися протягом усього життя й мати декілька професій; - <i>пояснює</i>, що потрібно, щоб стати професіоналом у своїй роботі; - <i>пропонує</i> різні варіанти розв'язання проблемних ситуацій, усвідомлює відповідальність за наслідки ухвалення рішень; - <i>висловлює припущення</i> щодо вибору своєї майбутньої професії; - <i>з повагою ставиться</i> до робітничих професій та переконує в їхній необхідності; - <i>висуває</i> ідеї щодо професій майбутнього, створює інтегровані моделі наявних спеціальностей; - <i>мотивується</i> для усвідомленого профільного навчання в школі, щоб у майбутньому оволодіти омріяною професією; - <i>усвідомлює</i> важливість визначення власних навчальних цілей та способів їхнього досягнення для професійного успіху 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступає і підтримує</i> діалог на тему залучення дітей до праці, <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - <i>ініціює</i> дискусію, висловлюючи власні погляди щодо традицій залучення дітей до праці за старих часів; - <i>доброзичливо висловлює</i> своє ставлення до думок інших (поділяє їх повністю, частково чи аргументовано відхиляє); - <i>дотримується</i> правил літературної вимови у власному висловлюванні; - <i>створює</i> власне висловлення про «жіночу» і «чоловічу» працю на основі прочитаного, почутого та спираючись на власний життєвий досвід; - <i>висловлює</i> свій погляд щодо корисності трудових навичок, набутих у дитинстві, у подальшому житті людини. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає, знаходить, аналізує, порівнює</i> інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах; - <i>добирає дані</i>, необхідні й достатні для розв'язання й розв'язує різними способами проблемну ситуацію; - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі. <p>Природнична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>досліджує</i> умови розвитку рослин; - <i>розмножує</i> рослини насінням, живцями, бульбами, листками; - <i>спостерігає</i> за рослинами і тваринами - <i>з'ясовує</i>, за яких умов відбуваються зміни; 	<p>10. Традиції залучення дітей до праці в давнину і сьогодні</p>	<p>15-16</p>

<p>- <i>узагальнює</i> результати досліджень; - <i>робить висновки</i> із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно.</p> <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> над тим, відколи дитина має працювати; - <i>наводить приклади</i> своєї допомоги дорослим - <i>розповідає</i>, які трудові навички, що вже набув/набула, можуть знадобитися в дорослому житті; - <i>визначає</i>, яку роботу по дому чи на обійсті ще хотів/хотіла би навчитися виконувати; - <i>експериментує</i>, розвиваючи в собі звичку регулярно і сумлінно виконувати певні домашні справи (заправляти постіль, мити посуд тощо); - <i>розмірковує</i> про важливість та необхідність опанування певних умінь та навичок, набуття досвіду, необхідних для покращення якості життя. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> різницю між дитинством сучасних дітей та в минулому (заняття, праця тощо); - <i>встановлює</i>, чим його/її дитинство відрізняється від дитинства дітей у давнину; - <i>аналізує</i> наявний розподіл хатніх обов'язків у своїй родині; - <i>пропонує</i> різні варіанти розв'язання проблемних ситуацій, усвідомлює відповідальність за наслідки ухвалення рішень; - <i>розмірковує</i> над тим, який розподіл хатніх обов'язків у родині є справедливим; чи є «чоловічі» та «жіночі» обов'язки в родині; над відповідальністю у виконанні своїх обов'язків; - <i>пояснює</i>, що таке експлуатація; - <i>розуміє</i>, що дитина має право на захист від економічної експлуатації, і знає, куди треба звернутися по допомогу. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>планує</i> та <i>реалізовує</i> трудові дії у власному побуті (ремонтує іграшки, книжки відомими способами; доглядає за рослинами і тваринами; готує нескладні страви за рецептами; доглядає за одягом та взуттям); - <i>пояснює</i> важливість правил поведінки за столом, використовує столовий посуд за призначенням ; - <i>сервірує</i> стіл для рідних до сніданку / обіду / вечері; - спільно з дорослими чи самостійно <i>розраховує</i> приблизну кількість необхідних ресурсів для виготовлення виробу; - самостійно <i>робить припущення</i> про потрібну кількість матеріалів для виконання простого завдання. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> про приклади допомоги сусідів одне 	<p>11. Сусідська взаємодопомога. Волонтерство</p>	<p>17</p>

одному, які міг/могла спостерігати у повсякденному житті;

- *читає* подумки тексти про традиції сусідської взаємодопомоги у різних народів світу, *виділяє* в них спільне та відмінне, *знаходить* відповіді на поставлені запитання;

- *зіставляє* прочитане із власним життєвим досвідом;

- *описує* свої емоції, пережиті під час читання текстів про традиції сусідської взаємодопомоги у різних народів світу, *наводить приклади* вчинків людей, які викликали відповідні емоції;

- *висловлює* свій погляд на предмет можливості такого явища як толока у місті, багатопверховому будинку, дачному селищі;

- *з'ясовує будову слова; утворює* нові слова, *пояснює* роль закінчень, значення префіксів і суфіксів для правильного вживання слів усно та на письмі;

- *розповідає* про приклади волонтерської діяльності;

- *удосконалює* свою вимову, зважаючи на фонетичні закономірності (збіг приголосних, кінцевий приголосний, наголошені та ненаголошені голосні тощо).

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *відтворює* в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують;

- *упорядковує* та *узагальнює*, *порівнює* та *класифікує* об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками;

- *виконує* усно та письмово обчислення в межах мільйона в навчальних і життєвих ситуаціях;

- *розв'язує* життєві ситуації, сюжетні задачі, математичні моделі.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *визначає* загрози таких природних явищ, як гроза, ураган, паводок, пожежа ;

- *пояснює*, як діяти в разі загрози урагану, паводку, пожежі тощо;

- *формулює* проблему, визначає відоме і невідоме в ній;

- *знаходить* шляхи вирішення проблеми й вирішує її;

- *добирає* докази правильності суджень.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розвиває* вміння й навички аналізу, синтезу, досліджуючи традиції взаємодопомоги різних народів;

- *розмірковує*, чому люди взаємодіють, навіщо потрібна взаємодопомога, про цінність милосердя та підтримки;

- *наводить* оцінні судження, аргументує переваги добрих вчинків;

- *надає допомогу* тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку;

- *розвиває* уміння і навички, необхідні для подальшої життєвої діяльності, зокрема ненасильницької

<p>комунікації і взаємодії із сусідами на вулиці, у багатоповерхових будинках тощо</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, що таке «толока», «звичай», «волонтерство», хто може бути волонтером; - <i>з повагою ставиться</i> до культур і традицій різних людей; - <i>наводить приклади</i> волонтерської діяльності у своєму населеному пункті; - <i>виявляє</i> цікавість до волонтерської діяльності; - <i>долучається</i> до благодійних заходів; - <i>пояснює</i> важливість волонтерської діяльності в економічному розвитку країни. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>конструює</i> виріб із рухомими частинами, використовуючи готові до складання елементи та деталі; - <i>порівнює</i> старі та сучасні моделі різних технічних пристроїв і конструює моделі майбутнього; - <i>створює</i> задані форми з використанням всіх семи танів Танграму; - <i>самостійно виготовляє</i> та <i>оздоблює</i> виріб знайомими технологіями; - <i>створює</i> та <i>оздоблює</i> виріб, дотримуючись логічної послідовності, за зразком чи власним задумом із різних конструкційних матеріалів та повторно використовуючи матеріали. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>висловлює</i> своє ставлення до усного повідомлення про цінності, шукаючи додаткові аргументи на захист своєї думки; - <i>використовує</i> малюнок як форму візуалізації для супроводу своїх поглядів про цінності, важливі для всіх людей на Землі; - <i>доброзичливо</i> ставиться до думок інших; - <i>читає</i> виразно вголос прислів'я та пояснює їх; - <i>зіставляє</i> прочитане про цінності із власним життєвим досвідом; - <i>створює</i> прості візуальні медіапродукти (колаж) самостійно та в групі, ураховує мету й аудиторію; - <i>удосконалює</i> свою вимову, зважаючи на фонетичні закономірності (збіг приголосних, кінцевий приголосний, наголошені та ненаголошені голосні тощо); - <i>утворює</i> в процесі мовлення відповідні граматичні форми слів різних частин мови - <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання; - <i>поширює</i> речення різними членами відповідно до комунікативної стратегії. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p>	<p>12. Цінності, які об'єднують усіх</p>	<p>18</p>

<p>- <i>читає, знаходить, аналізує, порівнює</i> інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах;</p> <p>- <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі.</p> <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>досліджує</i> воду, її три стани, властивості: температуру плавлення льоду та кипіння води;</p> <p>- <i>досліджує</i> воду як розчинник;</p> <p>- <i>розрізняє</i> розчинні й нерозчинні у воді речовини.</p> <p>Соціальна і здоров'язберезувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>наводить приклади</i> гідності (честі), відповідальності, турботливості, чуйності, виявляє ці якості в життєвих ситуаціях;</p> <p>- <i>розповідає</i> про власні цінності, цінності своєї родини;</p> <p>- <i>пояснює</i>, до кого можна звернутися за допомогою, якщо когось ображають або принижують.</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>демонструє</i> шанобливе ставлення до старших, почуття відповідальності перед родиною, іншими людьми;</p> <p>- <i>переконує</i> у важливості поваги до інших, спираючись на власний досвід і доступні джерела (почуте, прочитане);</p> <p>- <i>обстоює думку</i>, що не треба замовчувати негідної поведінки інших;</p> <p>- <i>набуває досвіду</i> співжиття за загальнолюдськими цінностями.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>ріже</i> ножицями по прямій, кривій та ламаній лініях за запропонованим зразком (шаблоном) нитки, папір, картон;</p> <p>- <i>розміщує</i> елементи виробу на площині;</p> <p>- <i>пояснює</i> послідовність дій та дотримується її під час виготовлення виробів із природних матеріалів, під час виготовлення та оздоблення об'ємних виробів;</p> <p>- <i>аргументує</i> послідовність та доцільність виготовленого виробу;</p> <p>- <i>оздоблює</i> виріб за зразком та власним задумом бісером, лелітками, тасьмою, стрічками та іншими матеріалами.</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>читає</i> подумки тексти про видатних Учителів людства та докладно <i>розповідає</i>, про що йдеться в них;</p> <p>- <i>виявляє спільне</i> в текстах про видатних Учителів людства;</p> <p>- <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання текстів, <i>розповідає</i>, які факти із життя видатних учителів</p>	13. Видатні вчителі й великі книги людства	19

людства викликали відповідні емоції;
- *виділяє* цікаву для себе інформацію про видатних Учителів людства;
- *виокремлює* інформацію для створення власного висловлення про Біблію, Коран;
- *з'ясовує будову слова; утворює* нові слова, *пояснює* роль закінчень, значення префіксів і суфіксів для правильного вживання слів усно та на письмі.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *відтворює* в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують;
- *уживає* в мовленні кількісні та порядкові числівники;
- *упорядковує* та *узагальнює* об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками;
- *порівнює* та *класифікує* об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає* про винаходи та винахідників, *пояснює* вплив їхніх ідей на повсякденне життя та збереження довкілля;
- *використовує* матеріали повторно (пластмасу, гуму, скло, метал, папір), пропонуючи власний спосіб розв'язання проблеми.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *обговорює* зміст простого медіатексту (мультфільму) та свої враження від нього;
- *розвиває* уміння й навички з узагальнення й систематизації, критичного ставлення до інформації;
- *опановує* елементарні правила етикету при огляді чи користуванні релігійними книгами та іншими реліквіями;
- *дискутує* щодо ставлення до помилок у своєму житті і навчанні.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *встановлює*, спираючись на власний досвід і думки старших, коли відбувалися відомі історичні події та жили визначні особи (раніше/пізніше, до/після, давно/недавно);
- *розповідає* про існування релігійних книг та пояснює, навіщо вони потрібні людям;
- *висловлює* свої враження від історій, подій, традицій, описаних у життєписах учителів людства;
- *використовує* набуті знання для визначення власних цінностей;
- *відтворює* інформацію про релігійні реліквії, отриману з різних джерел;
- *знаходить* загальне й особливе в різних культурах;
- *виявляє повагу* до звичаїв інших людей;
- *пояснює*, чому треба ставитися з повагою до інших

<p>осіб, їхнього походження, культури та релігії; - <i>розширює</i> уявлення про різноманіття культур і релігій у регіоні; - <i>виявляє відкритість</i> до культурного різноманіття та переконань інших, їхнього світогляду та релігії.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>конструює</i> виріб із рухомими частинами, використовуючи готові до складання елементи та деталі; - <i>порівнює</i> старі та сучасні моделі різних технічних пристроїв і конструює моделі майбутнього</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>вступає і підтримує</i> діалог на теми, пов'язані з темою навчання своїх рідних; <i>систематизує</i> та <i>узагальнює</i> необхідну інформацію; - <i>висловлює</i> власні думки з приводу почутого під час проведення інтерв'ю про навчання, <i>аргументує</i> їх, спираючись на власний досвід; - <i>обговорює</i> в парі або групі усне повідомлення про те, де і як раніше навчалися діти, виокремлює цікаву для себе інформацію; - <i>передає</i> зміст прочитаного оповідання про навчання дітей в давнину, <i>зіставляє</i> прочитане з власним досвідом; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос прислів'я та приказки про знання, освіту, <i>пояснює</i> їх смисл, <i>пов'язує</i> його із власним досвідом; - <i>висловлює</i> свою думку про сучасну школу, навчання, наводить приклади з власного досвіду; - <i>створює</i> власний текст про школу майбутнього; - <i>записує</i> текст (від руки чи за допомогою клавіатури – за потреби) в темпі, який дає змогу записати власну думку та інформацію з різних джерел; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримується норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - висловлює, за підтримки вчителя, поради щодо можливого вдосконалення тексту.</p> <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>знаходить</i> час, під час розв'язуванні практично зорієнтованих задач; - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі.</p> <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>аналізує</i> запропонований раціон харчування (або складає власний раціон здорового харчування); - <i>визначає</i> склад продуктів за написами на упаковках; - <i>висловлює</i> судження про корисність/шкідливість</p>	<p>14. Як раніше навчалися діти в нашому краї</p>	<p>20</p>

<p>продуктів залежно від їхнього складу.</p> <p>Соціальна і здоров'язберезувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - висловлює власне ставлення до школи, навчання в ній; - розмірковує про необхідність навчатися впродовж життя задля самовдосконалення, саморозвитку; - <i>уміє працювати</i> самостійно і в групі; - <i>прогнозує</i> позитивні зміни в освіті майбутнього. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i>, як раніше вчилися діти в рідному краї, які предмети викладалися в школах у давнину; - <i>розпитує</i> старших людей про їхнє навчання в школі; - <i>розрізняє</i> умови, можливості, спосіб навчання в минулому і сьогоденні. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>планує та реалізовує</i> трудові дії у власному побуті (готує нескладні страви за рецептами; доглядає за одягом та взуттям); - <i>пояснює</i> важливість правил поведінки за столом, використовує столовий посуд за призначенням; - <i>сервірує</i> стіл для рідних до сніданку/обіду/вечері. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>з'ясовує будову слова; утворює</i> нові слова, <i>пояснює</i> роль закінчень, значення префіксів і суфіксів для правильного вживання слів усно та на письмі; - <i>вступає і підтримує</i> діалог щодо значення навчання у житті людини; - <i>обґрунтовує</i> своє ставлення до навчання, старанності в праці, <i>наводить</i> приклади з власного досвіду; - доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших; - правильно <i>інтонує</i> різні види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням; - <i>розмірковує</i> щодо навчання й праці в компанії друзів, поодинці, <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - <i>формулює</i> розгорнуту відповідь на поставлене запитання; - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту на основі заголовка, ключових слів; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання; - <i>виділяє</i> ключові слова та <i>пояснює</i>, як вони допомагають зрозуміти зміст тексту; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>передбачає</i> й <i>описує</i> свої емоції та емоції співрозмовника, коли пропонує для читання вірші, казки, легенди про працелюбство; - <i>творює</i> власні художні тексти (казки, оповідання) про користь знань та працьовитість; - <i>дотримується</i> загальних правил письма. 	15. Ставлення моєї сім'ї до знань, письменності та працьовитості	21

<p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>знаходить</i> значення числового виразу - <i>обирає</i> спосіб представлення і представляє інформацію (схема, таблиця, схематичний рисунок). <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розрізняє</i> основні системи органів людини: опорно-рухову, травну, дихальну, серцево-судинну, органи чуття, кров, шкіру. <p>Соціальна і здоров'язберезувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>висловлює</i> власне ставлення до школи, навчання в ній; - <i>розмірковує</i> про необхідність навчатися впродовж життя задля самовдосконалення, саморозвитку; - <i>працює</i> самостійно і в групі; - <i>прогнозує</i> позитивні зміни в освіті майбутнього. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i>, як раніше вчилися діти в рідному краї, які предмети викладалися в школах у давнину; - <i>розпитує</i> старших людей про їхнє навчання в школі; - <i>розрізняє</i> умови, можливості, спосіб навчання в минулому і сьогоденні. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>спільно з дорослими чи самостійно розраховує</i> приблизну кількість необхідних ресурсів для виготовлення виробу; - <i>самостійно робить припущення</i> про потрібну кількість матеріалів для виконання простого завдання 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про ігри та іграшки, якими гралися діти за старих часів; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>формулює</i> під час і після читання тексту запитання для можливої дискусії; - <i>добирає</i> та <i>створює</i> ілюстративний матеріал до художнього тексту; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення - розповідь про іграшки, якими в дитинстві гралися члени родини – батьки, бабусі, дідусі; - <i>створює</i> тексти зі щоденного життя (пам'ятка-порада, як треба грати в гру) з дотриманням типових ознак жанру; - <i>записує</i> свою думку про улюблену гру, іграшку; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючися норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - <i>створює</i> повідомлення для Інтернет-спілкування, дотримуючися норм етикету онлайн-спілкування (нетикету); 	16. Ігри та іграшки, якими гралися діти за старих часів	22-23

- *використовує* відповідні емотикони для вираження особистих емоцій;
- *утворює* в процесі мовлення відповідні граматичні форми слів різних частин мови;
- *вправно будує* речення, зважаючи на мету висловлювання.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *визначає* знайомі геометричні фігури у фігурах складної конфігурації;
- *моделює* геометричні фігури із підручного матеріалу;
- *визначає* спільну властивість об'єктів навколишнього світу та інтерпретує її як величину для вимірювання та порівняння.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пояснює* значення загартування;
- *розрізняє* окремі органи людини та пояснює їх значення;
- *пояснює* можливі загрози з боку тварин (небезпечні і хворі тварини), рослин (отруйні рослини) та грибів (отруйні гриби).

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розвиває* емоційний інтелект у процесі виконання творчого завдання – створення власної іграшки;
- *виокремлює* свої улюблені ігри за наведеною класифікацією;
- *пояснює* правила гри й розуміє важливість їхнього дотримання;
- *складає* пам'ятку етичної поведінки під час гри;
- *дотримується* правил етичної поведінки під час гри з однолітками та дорослими;
- *конструктивно діє* в конфліктних ситуаціях, які з'являються під час гри, попереджаючи ескалацію конфлікту;
- *ініціює* спільні нові ігри, розваги;
- *співпрацює* з іншими для досягнення спільної мети.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розмірковує*, чому однакові іграшки можна зустріти в різних куточках землі, чи існують «хлопчачі» і «дівчачі» іграшки та чи є вони такими насправді;
- *замислюється* над тим, як і чому із часом змінюються смаки дитини щодо іграшок;
- *досліджує* історію виникнення іграшок та ігор, їхні різновиди;
- *розмірковує* про цінність культурного різноманіття;
- *цікавиться* фольклором (іграми, лічилками, пісеньками, примовлянками в грі тощо) і культурою своїх рідних і сусідів;
- *ставиться з повагою* до культурних традицій своєї родини і сусідів.

<p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає, розуміє та аналізує</i> графічні зображення схем, дотримується їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків); - <i>розмічає</i> прями лінії на папері і картоні; - <i>виконує</i> прості геометричні побудови за зразком чи творчим задумом; - <i>самостійно дотримується</i> безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань (використання клею, інструментів та пристосувань з гострими частинами); - <i>оздоблює</i> виріб за зразком та власним задумом бісером, лелітками, тасьмою, стрічками та іншими матеріалами. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту на основі заголовка; - <i>розповідає</i>, про що йдеться в тексті; - <i>знаходить</i> у тексті відповіді на поставлені запитання; - <i>формулює</i> ідеї тексту, <i>пов'язує</i> їх із власним досвідом; - <i>вступає і підтримує</i> діалог із сусідом / сусідкою по парті, використовуючи лексику гостинності; - <i>дотримується</i> етичних норм спілкування, правил етикету; - <i>вживає</i> у процесі спілкування правильні форми звертань, слів, що виражають прохання, пропозицію, побажання, вибачення; - <i>поширює</i> речення різними членами відповідно до комунікативної стратегії; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>знаходить</i> швидкість, час, шлях, застосовуючи відповідні формули, під час розв'язуванні практично зорієнтованих задач; - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>застосовує</i> предметні моделі, малюнки, схеми, графіки, тексти для пояснення явищ і об'єктів природи; - <i>готує</i> повідомлення/презентації і представляє їх; - <i>порівнює</i> інформацію природничого змісту з відомих їй /йому та запропонованих джерел; - <i>робить висновки</i> із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> емоції співрозмовника і пояснює власну реакцію на них; 	<p>17. Діалог із сусідами. Лексика гостинності</p>	<p>24</p>

<p>- <i>висловлює та аргументує</i> власну думку, поважаючи позицію інших та дослухаючись до спільних рішень;</p> <p>- <i>вслуховує</i> інших для підтримки та розуміння їхніх почуттів.</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>дотримується</i> етичних норм мовлення, культури спілкування;</p> <p>- <i>привчається цінувати</i> культурне розмаїття різних народів та ідентифікувати себе як громадянина/громадянку України;</p> <p>- <i>з повагою ставиться</i> до незнайомих мов та етикету привітань у різних культурах.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- самостійно <i>добирає</i> конструкційні матеріали для виготовлення виробу з готових елементів (використання металевих, дерев'яних чи пластмасових конструкторів; готових елементів з паперу, пластику, деревини, пінопласту та інших для макетування);</p> <p>- самостійно <i>добирає</i> конструкційні матеріали для виготовлення виробу (за зразком та за власним задумом), зіставляючи їх властивості: папір, пластилін, полімерна глина чи солоне тісто, тканина, нитки; неткані, природні та інші матеріали</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти;</p> <p>- <i>знаходить</i> у тексті відповіді на поставлені запитання;</p> <p>- <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом;</p> <p>- <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами;</p> <p>- <i>створює</i> власне висловлення про календарні, релігійні свята на основі почутого та прочитаного;</p> <p>- <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання тексту про традиції святкування релігійних свят у різних культурах;</p> <p>- <i>дотримується</i> етичних норм спілкування, правил етикету;</p> <p>- <i>вживає</i> у процесі спілкування правильні форми звертань, слів, що виражають прохання, пропозицію, побажання, вибачення, <i>використовує</i> виражальні засоби мови;</p> <p>- <i>узагальнює, систематизує, класифікує</i> інформацію з тексту у вигляді схем;</p> <p>- <i>створює</i> самостійне письмове висловлення щодо традицій відзначення різних свят у сім'ї;</p> <p>- <i>висловлює, за підтримки вчителя, поради</i> щодо можливого вдосконалення тексту.</p> <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>користується</i> годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя;</p> <p>- <i>знаходить значення</i> числового виразу;</p>	<p>18. Запрошуємо друзів на свято свого народу. Релігійні свята. Етикет</p>	<p>25-26</p>

- *розв'язує* життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *орієнтується* на місцевості за Сонцем, компасом, місцевими ознаками;
- *визначає* сторони горизонту;
- *застосовує* предметні моделі, малюнки, схеми, графіки, тексти для пояснення явищ і об'єктів природи;
- *готує* повідомлення / презентації і представляє їх;
- *описує* властивості об'єктів дослідження;
- *встановлює* зв'язки між об'єктами і явищами природи;
- *з'ясовує*, за яких умов відбуваються зміни;
- *узагальнює* результати досліджень;
- *робить висновки* із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно;
- *переконує* у правильності здобутих результатів і зроблених висновків.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розвиває* уміння й навички з узагальнення й систематизації;
- *опановує* елементарні правила етикету при відвідуванні свят своїх сусідів;
- *відчуває* себе рівноправним учасником спільноти.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пояснює*, які бувають свята (релігійні, сімейні, календарні), та вміє їх класифікувати;
- *виявляє інтерес* до української національної культури та етнічних культур, що представлені в родині;
- *розширює уявлення* про різноманіття культур і релігій у регіоні через календарні та релігійні свята;
- *цікавиться* традиціями проведення сімейних, календарних, релігійних свят;
- *знаходить* загальне й особливе в різних культурах (зокрема традиціях святкування свят)
- *пояснює*, чому треба ставитися з повагою до інших осіб, їхнього походження, культури, релігії поважає культурні особливості релігійних свят, традицій;
- *виявляє відкритість* до культурного різноманіття та переконань інших, світогляду та дій;
- *запобігає* виявам нерівності, несправедливості та дискримінації.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *створює* та *оздоблює* виріб, дотримуючись логічної послідовності, за зразком чи власним задумом із різних конструкційних матеріалів та повторно використовуючи матеріали;

<p>- самостійно <i>створює</i> виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом із використанням паперу, картону, ниток, природних матеріалів (предметні та сюжетні аплікації з природного матеріалу, нескладні сюжетні композиції, вироби в техніці орігамі, макети виробів із штучних матеріалів та картону, вироби об'ємної форми з паперу).</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовуючи план, <i>складає розповідь</i> про традиції святкування Нового року в сім'ї; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення щодо свят, спільних для всіх жителів краю; - <i>створює</i> тексти зі щоденного життя (привітання зі святом) з урахуванням типових ознак жанру - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення - розповідь на тему «Новорічна ніч з однокласниками / однокласниками»; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - <i>виражає</i> свої почуття та емоції щодо написаного мовою мистецтва. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>користується</i> годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя; - <i>знаходить</i> значення числового виразу; - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>спостерігає</i> за зоряним небом; - відповідально <i>діє</i> в природі ; - <i>визначає</i> важливість того, що вивчає про довкілля; - <i>пояснює</i> взаємозв'язки між об'єктами живої і неживої природи. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>опановує</i> елементарні правила етикету при відвідуванні свят своїх сусідів; - <i>пропонує</i> власні ідеї щодо складання святкового меню, організації розваг, приготування дарунків. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i>, які свята є спільними для багатьох людей (наприклад, Новий рік); - <i>пояснює</i> значення спільних свят для себе; - <i>розширює</i> уявлення про різноманіття культур і релігій у регіоні через календарні та релігійні свята; - <i>досліджує</i> традиції святкування Нового року в різних країнах світу; 	<p>19. Свята, які ми відзначаємо разом</p>	<p>27</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>знаходить</i> загальне й особливе в різних культурах (зокрема традиціях святкування свят); - <i>виявляє</i> відкритість до культурного різноманіття та переконань інших, світогляду та дій; - <i>бере участь</i> у громадських урочистостях тощо. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>задумує</i> об'єкт праці для виготовлення; - <i>прогнозує</i> результат власної діяльності; - <i>планує</i> послідовність технологічних операцій із використанням технологічних карт - <i>читає, розуміє та аналізує</i> графічні зображення схем, дотримується їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків); - <i>розмічає</i> прямі лінії на папері і картоні; - <i>виконує</i> прості геометричні побудови за зразком чи творчим задумом 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту на основі заголовка; - <i>висловлює</i> свою думку на предмет обговорення – мистецтво дарувати подарунки; - <i>записує</i> свою думку про предмет висловлення; - <i>використовуючи</i> запитання, <i>створює</i> власне висловлення про традиції дарувати подарунки у сім'ї; - <i>розмірковує</i> щодо подарунків для друзів, подруг, <i>підтверджує</i> свої думки прикладами із життя; - <i>відтворюючи</i> фактичну інформацію з тексту, <i>розповідає</i>, які подарунки може зробити своїми руками; - <i>створює</i> прості візуальні медіапродукти (листівка) самостійно та в групі, <i>ураховує</i> мету й аудиторію; - <i>удосконалює</i> свою вимову, <i>зважаючи</i> на фонетичні закономірності (збіг приголосних, кінцевий приголосний, наголошені та ненаголошені голосні тощо). <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>моделює</i> геометричні фігури із підручного матеріалу; - <i>виконує</i> усно та письмово обчислення в межах мільйона в навчальних і життєвих ситуаціях; - <i>встановлює</i> взаємозв'язки між арифметичними діями додавання і віднімання, множення і ділення; - <i>визначає</i> спільну властивість об'єктів навколишнього світу та інтерпретує її як величину для вимірювання та порівняння . <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>складає</i> план дослідження; - <i>планує</i> самостійне спостереження/ експеримент; - <i>пояснює</i>, навіщо необхідно визначати послідовність кроків у дослідженні; - <i>добирає</i> відповідні матеріали, засоби, обладнання, прилади; 	20. Подарунки	28

<ul style="list-style-type: none"> - <i>спостерігає</i> за зоряним небом; - <i>відповідально діє</i> в природі; - <i>визначає</i> важливість того, що вивчає про довкілля; - <i>пояснює</i> взаємозв'язки між об'єктами живої і неживої природи. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дотримується</i> етикетних норм і правил; - <i>пропонує</i> власні ідеї щодо приготування дарунків; - <i>пояснює</i> цінність дарунка, зробленого власними руками. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розширює</i> уявлення про різноманіття культур і релігій у регіоні через етикет подарунків; - <i>розмірковує</i> над національними особливостями і значенням дарунків, культурними «табу» в різних народів; - <i>знає</i> загальноприйняті правила вибору та вручення подарунків, враховує особливості етнічного етикету своїх найближчих сусідів; - <i>долучається</i> до підтримання родинних і шкільних традицій. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>економно використовує</i> матеріали під час виготовлення виробу; - <i>сортує</i> побутові відходи, дотримуючись відповідних правил; - <i>самостійно створює</i> виріб, повторно використовуючи матеріали (вироби з пластику, паперу, тканини, фольги та інше); - <i>аргументує</i> доцільність вторинного використання матеріалів та використовує їх для виготовлення виробів; - <i>розмірковує</i> над результатом власної діяльності та презентує її 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступає і підтримує</i> діалог на тему «Навіщо людині потрібен відпочинок»; - <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - <i>розповідає</i>, як найчастіше проводить свій вільний час; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти; - <i>відтворює</i> фактичну інформацію з тексту, <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення про улюблену справу під час відпочинку; - <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання; - <i>використовує</i> відповідні емотикони для вираження особистих емоцій; - <i>виражає</i> свої почуття та емоції щодо прочитаного 	21. Навіщо людям потрібно відпочивати	29

мовою мистецтва.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *користується* годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя
- *розв'язує* життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *спостерігає* за зоряним небом;
- *відповідально діє* в природі;
- *визначає* важливість того, що вивчає про довкілля;
- *пояснює* взаємозв'язки між об'єктами живої і неживої природи.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пояснює*, навіщо людям відпочивати
- розповідає про свої улюблені заняття у вільний час;
- *експериментує* щодо різних форм і методів використання вільного часу;
- *розмірковує* про цінність відпочинку і часу для збереження власного здоров'я;
- *висловлює* емоційно-ціннісне ставлення до активного, корисного відпочинку;
- *переконує* в перевагах активного відпочинку;
- *уміє співпрацювати*, дотримуватися правил, отримувати емоційне задоволення під час гри;
- *пропонує* різні форми дозвілля своїй родині та одноліткам.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає*, як заведено відпочивати в родині;
- *взаємодіє* з іншими на основі спільних цілей, дотримується правил співпраці у парі, групі;
- *пояснює*, як життя у спільноті допомагає іншим та йому/їй особисто.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *економно використовує* матеріали під час виготовлення виробу;
- *сортує* побутові відходи, дотримуючись відповідних правил;
- *самостійно створює* виріб, повторно використовуючи матеріали (вироби з пластику, паперу, тканини, фольги та інше);
- *аргументує* доцільність вторинного використання матеріалів та використовує їх для виготовлення виробів;
- *розмірковує* над результатом власної діяльності та презентує їїю

<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прогнозує орієнтовний зміст тексту на основі заголовка, ілюстрацій; - читає подумки та виразно вголос вірші про природу навколишнього світу; - розповідає, про що йдеться в тексті, зіставляє прочитане із власним життєвим досвідом; - добирає необхідну інформацію про страви, які можна приготувати з кропиви (кульбаби) з різних джерел: шукає її у енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті; - створює самостійне письмове висловлення про правила розвідників природи; - оформлює власне висловлення зрозуміло, дотримується норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - створює художні тексти (загадки, невеликі казки) про природу регіону; - створює ігри зі словами - ребуси <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає спільну властивість об'єктів навколишнього світу та інтерпретує її як величину для вимірювання та порівняння; - розв'язує життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>розповідає, яких тварин, рослини можна зустріти в довкіллі школи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє поширені в регіоні рослини за листям, квітками; - спостерігає та досліджує рослинний світ; - демонструє допитливість та отримує радість від пізнання природи; - здійснює пошук інформації про народну та ботанічну назви деяких рослин і їхні корисні властивості, вправляється у критичному ставленні до інформації; - опрацьовує та систематизує інформацію природничого характеру, отриману з різних джерел, та представляє її в різних формах (правила, ребуси); - збагачує словниковий запас лексемами на позначення рослин, вправляється в правильному їхньому вимовлянні; - розгадує загадки про рослини та коментує їхню користь для здоров'я людини і «вічного кола життя» в природі; - дотримується правил поведінки в лісі; - розуміє цінність природи для життя людини; - співпрацює з іншими особами для охорони навколишнього середовища. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна</p>	<p>22. Знайомство з навколишнім рослинним світом</p>	<p>30-31</p>
---	--	--------------

<p>Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>демонструє</i> допитливість та отримує радість від пізнання природи; - <i>дотримується</i> правил поведінки в лісі; - <i>співпрацює</i> з іншими особами для охорони навколишнього середовища; - <i>пояснює</i>, що кожний вчинок має наслідки, спираючись на власний досвід; - <i>розрізняє</i> потреби інших осіб; - <i>визначає</i> послідовність кроків для виконання навчального, ігрового чи дослідного завдання, напр., щодо здорового способу життя свого/родини. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, чому природа важлива для людини; - <i>визначає</i>, що дає природа людині; - <i>пояснює</i>, чому зберігати природу – обов’язок кожного; - <i>моделює</i> ситуації / грає рольові ігри, у яких підтримує та підбадьорює інших; - <i>надає допомогу</i> тим, хто її потребує і висловлює вдячність за підтримку. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>висловлює</i> власну позицію щодо важливості відродження та збереження традиційних ремесел; - <i>самостійно виготовляє</i> виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел (витинанка, аплікація, ліплення та інше) 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>виокремлює</i> інформацію для створення власного висловлення про водойми регіону; - <i>створює</i> ігри зі словами – анаграми - <i>читає</i> приказки та <i>пояснює</i> їх смисл; <i>добирає</i> та <i>створює</i> до них ілюстративний матеріал; - <i>самостійно</i> та в парі (групі) <i>складає</i> пам’ятки про правила поведінки біля водойм; - <i>створює</i> есе для висловлювання власних поглядів щодо користі і шкоди від повітря для людини; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос вірші про ліс, <i>знаходить</i> у тексті відповіді на поставлені запитання; - <i>висловлює</i> власні думки про їстівні та отруйні гриби, <i>аргументує</i> їх, спираючись на власний досвід, <i>виявляє</i> доброзичливе ставлення до думок інших; - <i>складає</i> і <i>записує</i> правила поведінки у природі, використовуючи інформацію з різних джерел; - <i>оформлює</i> власне висловлення так, щоб воно було грамотним (у межах вивченого) і зрозумілим; - <i>з’ясовує</i> будову слова; <i>утворює</i> нові слова, <i>пояснює</i> роль закінчень, значення префіксів і суфіксів для правильного вживання слів усно та на письмі <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> і <i>складає</i> маршрути для подорожей, 	<p>23. Водойми та ліси: можливості для активного відпочинку</p>	<p>32</p>

використовуючи відповідну математичну лексику, знаки, які пов'язані з напрямом і поворотом;
- *переміщується* (реально і віртуально) визначеним маршрутом;
- *використовує* різні мірки для вимірювання величин й записує результати вимірювання величин, використовуючи одиниці вимірювання та співвідношення між ними.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *застосовує* знання про рослини, тварин, гриби в життєвих ситуаціях, під час відпочинку;
- *спостерігає* за довкіллям, за допомогою вчителя/вчительки фіксує цікаві, незвичайні явища свого регіону;
- *фотографує* (за можливості) або малює найцікавіші об'єкти природи рідного краю;
- *дотримується* правил природоохоронної поведінки в лісі та на водоймах (не смітить, не зриває квіти, не ламає дерева, не чіпає гнізда тощо);
- *пояснює* значення чистого повітря для живої природи, сприяє його збереженню;
- дає визначення поняття «водойма»;
- *розповідає* про водойми регіону;
- *пропонує* ідеї для активного відпочинку;
- *складає* рекламу подорожі до природного об'єкта свого регіону або елементарний туристичний маршрут для пішохідної або автомобільної подорожі зі своєю родиною;
- *розуміє* і *пояснює* зміст народних висловів про природу;
- *пояснює* значення активного відпочинку на водоймах та в лісі для збереження власного здоров'я;
- *дотримується* правил безпечної поведінки в лісі, біля водойм і пояснює ці правила іншим;
- *розповідає* про можливі загрози з боку тварин (небезпечні і хворі тварини), рослин (отруйні частини рослин) та грибів (отруйні гриби), пояснює, як діяти в разі загрози.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пропонує* ідеї для активного відпочинку;
- *пояснює* значення активного відпочинку на водоймах та в лісі для збереження власного здоров'я.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *дотримується* правил природоохоронної поведінки в лісі та на водоймах (не смітить, не зриває квіти, не ламає дерева, не чіпає гнізда тощо)
- *пояснює* значення чистого повітря для живої природи, сприяє його збереженню
- *дотримується* правил безпечної поведінки в лісі, біля водойм і пояснює ці правила іншим
- *розповідає* про можливі загрози з боку тварин

<p>(небезпечні і хворі тварини), рослин (отруйні частини рослин) та грибів (отруйні гриби), пояснює, як діяти в разі загрози.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - безпечно <i>поводиться</i> з найпростішими побутовими приладами у власному побуті; - самостійно <i>організовує</i> робоче місце відповідно до власних потреб та визначених завдань (організація особистого побуту); - <i>комбінує</i> різноманітні матеріали для створення композиції-колажу, виробів технікою квілінг. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступає і підтримує</i> діалог на теми, пов'язані з організацією свого відпочинку; - <i>ініціює</i> дискусію, висловлюючи власні погляди і слухаючи інших; - <i>створює</i> план проведення вихідного дня на основі почутого/ побаченого/ прочитаного; - <i>записує</i> текст (від руки чи за допомогою клавіатури – за потреби) в темпі, який дає змогу записати власну думку та інформацію з різних джерел; - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту на основі заголовка, ключових слів, анотації, невербальної інформації (ілюстрація, таблиця); - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти різних видів та з різною метою; - <i>знаходить</i> у тексті відповіді на поставлені запитання; - <i>виражає</i> свої почуття та емоції щодо прочитаного мовою мистецтва; - <i>узагальнює, систематизує, класифікує</i> інформацію з тексту про складання списків справ у вигляді схеми «незвичайний небокрай». <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує і складає</i> маршрути для подорожей, використовуючи відповідну математичну лексику, знаки, які пов'язані з напрямом і поворотом - <i>переміщується</i> (реально і віртуально) визначеним маршрутом - використовує різні мірки для вимірювання величин довжини, маси, температури, часу, місткості, вартості й відповідно записує результати вимірювання величин; - <i>користується</i> годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя - <i>знаходить</i> швидкість, час, шлях, застосовуючи відповідні формули, під час розв'язуванні практично зорієнтованих задач. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>встановлює</i> за показаннями лічильників витрати води, газу, електроенергії родиною за місяць; - <i>пропонує</i> власні шляхи зменшення витрат природних 	<p>24. Як організувати свій відпочинок. Підкорювачі часу</p>	<p>33</p>

<p>ресурсів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>сортую</i> сміття на паперове, пластикове тощо і пояснює, навіщо це робить; - <i>складає</i> правила поведінки в природі; - <i>дотримується</i> правил поведінки в природі; - <i>орієнтується</i> на місцевості за Сонцем, компасом, місцевими ознаками; - <i>проводить</i> дослідження за природним об'єктом / явищем, описує його перебіг. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>орієнтується</i> у тривалості часу, відведеному на виконання різних видів завдань; - <i>знайомиться</i> з елементарними прийомами планування робочого часу та часу для відпочинку з урахуванням умов і можливостей; - <i>володіє</i> деякими прийомами тренування уваги, зосередженості, запам'ятовування; - <i>класифікує</i> свої справи як важливі та неважливі, термінові та нетермінові; - <i>намагається</i> самостійно <i>планувати</i> свою зайнятість та відпочинок; - <i>співпрацює</i> з іншими особами, яким довіряє; - <i>ініціює</i> спільні справи, ігри, розваги; - <i>висловлює</i> власне ставлення до незапланованого відпочинку; - <i>розвиває</i> навички складання бюджету відпочинку, узгоджує з батьками; - <i>відпрацьовує</i> алгоритм організації подорожі разом із дорослими; - <i>розвиває</i> навички надання першої допомоги. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> про відпочинок у минулому; - <i>розмірковує</i> про важливість вміння ухвалювати власні рішення. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>дотримується</i> безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань (використання клею, інструментів та пристосувань з гострими частинами); - <i>використовує</i> у роботі тканини, нитки, неткані матеріали (пласка та об'ємна аплікація на основі простих симетричних та асиметричних форм), природні матеріали та інші матеріалів (пласкі та об'ємні вироби). 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення про улюблену пісню, <i>перевіряє</i> грамотність написаного; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти віршів, <i>розповідає</i>, про що йдеться в тексті; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання художнього твору 	25. Наші улюблені пісні	34

- *формулює* ідеї тексту, *пов'язує* їх із власним досвідом;
- знаходить потрібну інформацію (пісню) в *Інтернеті*, *описує* враження від змісту і форми медіатексту;
- *створює* прості аудіовізуальні медіатексти (відеозапис виконання улюбленої пісні) з допомогою вчителя / вчительки, враховує мету й аудиторію;
- розповідає про друзів / подруг, яких знайшов /знайшла у цьому році;
- *створює* самостійне письмове висловлення про свої здобутки у навчальному році;
- *оформлює* власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *представляє* дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм;
- *розв'язує* різними способами проблемну ситуацію, використовуючи наявні дані;
- *виконує* усно та письмово обчислення в межах мільйона в навчальних і життєвих ситуаціях.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *досліджує* ґрунт своєї місцевості, його склад (воду, пісок, глину тощо);
- *аналізує* умови та послідовність кроків, здійснюючи дослідження;
- *порівнює* різні методи дослідження;
- *оцінює* чинники, які привели до успіху;
- *висловлює* свою думку стосовно того, що вивчає про довкілля, обґрунтовує її;
- *розпізнає* черв'яків, комах, павуків, риб, земноводних, плазунів, птахів, звірів (ссавців)
- *дотримується* правил безпеки під час проведення спостережень та дослідів.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *виконує* нескладні ролі (зокрема «пісні в ролях»), етюди наслідування, *перевтілюючись* у різних персонажів;
- *висловлює* емоційно-ціннісне ставлення до пісні в різних життєвих ситуаціях;
- *володіє* навичками самооцінки;
- *робить* власні *висновки* щодо покращення організації власної навчальної діяльності;
- *оцінює результати* своєї праці впродовж року та планує перспективи на літо;
- *цінує підтримку* своїх однокласників та однокласниць, *вчиться* виражати свої емоції і дякувати/сприймати подяки за це.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *співвідносить* свої очікування від курсу «Культура

<p>добросусідства» з отриманими результатами, аналізує їх;</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіє навичками самооцінки; - висловлює побажання іншим особам щодо активного, корисного відпочинку влітку. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>створює</i> виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом із використанням паперу, картону, ниток, природних матеріалів (предметні та сюжетні аплікації з природного матеріалу, нескладні сюжетні композиції, вироби в техніці оригамі, макети виробів із штучних матеріалів та картону, вироби об'ємної форми з паперу). 		
	Підсумковий або резервний тиждень	35

Культура добросусідства. Цінуймо край – пишаймося Україною! 4 клас		
Очікувані результати	Тема	Тиждень навчання (орієнтовний)
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> значення слів «Батьківщина», «громадянин/громадянка», «патріотизм»; - <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос вірші, казки про Батьківщину; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання художнього твору; - <i>використовує</i> відповідні емотикони для вираження особистих емоцій; - <i>розмірковує</i> та <i>розповідає</i>, за що цінує свій рідний край, як треба берегти свою країну; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення про свою Батьківщину, її майбутнє; - <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання; - <i>добирає</i> і <i>впорядковує</i> потрібну інформацію зі схем, малюнків; - <i>пояснює</i>, що таке мир, війна, <i>використовує</i> малюнок як форму візуалізації для супроводу своїх поглядів; - <i>читає</i> подумки або виразно вголос текст про Міжнародний день миру та докладно <i>розповідає</i>, про що йдеться в тексті; - <i>розпізнає</i> стиль тексту і пояснює, як він впливає на сприймання інформації; - <i>висловлює</i> свій погляд на предмет обговорення; - <i>розгадує</i> та <i>складає</i> ребуси про Батьківщину, мир; - <i>створює</i> тексти зі щоденного життя (лист солдату- 	<p>1. Батьківщина та мир. Ставлення до них у різних культурах краю</p>	<p>1-2</p>

захисникові) з дотриманням типових ознак жанру;
- *розмірковує*, як зберегти мир в своєму оточенні, *записує* свою думку;
- *оформлює* власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *відтворює* в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують;
- *порівнює* та *класифікує* об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками;
- *читає* і *записує* багатоцифрові числа в межах мільйона;
- *виконує* усно та письмово обчислення в межах мільйона в навчальних і життєвих ситуаціях.

Природнична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *усвідомлює* відповідальність за стан природи у місцевій громаді;
- *пояснює* залежність між умовами природної зони та її мешканцями, особливостями праці і побуту людей, які в ній проживають;
- *розповідає* про найважливіші природні об'єкти України, своєї місцевості.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *співпрацює* в групі, долучається до створення «Асоціативного куща» до слова Україна;
- *об'єднується* з іншими дітьми у групу для навчання визначає послідовність кроків для виконання навчального, ігрового чи дослідного завдання;
- *зголошується* до виконання різних ролей у грі, навчанні;
- *ініціює* спільні справи, ігри, розваги.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *ідентифікує* себе як громадянина/громадянку України
- *дотримується* встановлених правил поведінки під час виконання гімну, підняття прапора, проведення державних свят;
- *розмірковує* над цінністю рідної оселі, свого краю і Батьківщини для кожної людини;
- *дискутує*, хто може вважати себе справжнім/справжньою громадянином/громадянкою країни;
- *визначає*, які риси притаманні громадянину/громадянці та патріоту/патріотці країни;
- *розповідає* про полікультурний склад населення України й важливість злагоди та співпраці між людьми
- *демонструє повагу* до інших та позитивне ставлення до етнокультурних відмінностей оточення, відкритість до культурного різноманіття;

<ul style="list-style-type: none"> - виявляє зацікавленість у знайомстві з різними культурами свого регіону; - бере участь у заходах, присвячених Дню миру; розмірковує про відповідальність людей за мир на планеті та розвиток; - замислюється над тим, що може зробити для збереження миру. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організовує власну діяльність з виготовлення виробу індивідуально або в групі; - використовує інструменти й пристосування, дотримуючись безпечних прийомів і норм санітарії; - розмічає деталі на матеріалі за допомогою шаблонів, трафаретів або креслярських інструментів та вирізує їх. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з'ясовує будову слова; утворює нові слова, пояснює роль закінчень, значення префіксів і суфіксів для правильного вживання слів усно та на письмі; - розмірковує, чому добросусідство є однією з найважливіших людських цінностей, висловлює й аргументує свою позицію; - будує самостійно усне зв'язне висловлення на основі поданих прислів'їв про злагоду, дружні стосунки, згуртованість як важливі складові добросусідства; - читає подумки та виразно вголос тексти різних видів (легенди, казки, оповідання); - устанавлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами - висловлює власне ставлення, оцінні судження до усного повідомлення, змісту тексту; обґрунтовує думки щодо цінності єдності, порозуміння та співпраці, спираючись на власний досвід; - створює прості аудіовізуальні медіатексти (відеозапис інтерв'ю про приклади доброго сусідства, взаємодопомоги, співпраці між жителями населеного пункту), враховує мету й аудиторію; - узагальнює, систематизує, класифікує інформацію з тексту у вигляді схем; - створює самостійне письмове висловлення щодо способів покращення життя у своєму будинку, у школі, у населеному пункті; - записує свою думку про предмет висловлення; формулює запитання та відповіді під час письмового спілкування; - оформлює власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користується годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя; - розв'язує життєві ситуації, які розв'язуються 	<p>2. Добросусідство. Цінність єдності, порозуміння та співпраці</p>	<p>3</p>

математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *виявляє* самостійно/у групі факти забруднення довкілля, пропонує і обґрунтовує власні ідеї щодо способів зменшення негативного впливу людини на природу і відповідально *діє* задля цього;
- *дізнається* про екологічні проблеми від інших людей, із ЗМІ та інших джерел, аналізує цю інформацію, обговорює способи її вирішення;
- *аналізує* та *оцінює* свій внесок у збереження довкілля; ситуації повсякденного життя, пов'язані з використанням води, електроенергії, тепла;
- *долучається* до організації і проведення природоохоронних заходів;
- *відповідально ставиться* до обговорення проблем природи, ухвалення рішень щодо поводження у природі без заподіяння їй шкоди.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розвиває* навички співпраці, добросусідства, взаємодопомоги на основі поданих текстів
- виявляє зацікавленість до знайомства і спілкування зі своїми сусідами й людьми в найближчому оточенні
- *набуває вміння* адекватно діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації в колі однокласників, сусідів
- *навчається працювати* самостійно та в групі, беручи участь в інтерактивних видах роботи, як-от «Дерево рішень», «Обери позицію»
- *експериментує*, як співпрацювати в групі й домовлятися з іншими людьми, робити спільні проекти
- *виявляє ініціативність, готовність* брати відповідальність за власні рішення у втіленні колективного задуму.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає* про роль і значення доброго сусідства, співробітництва і довіри в родині, громаді та країні
- *пояснює*, чому важливі єдність, співпраця і взаєморозуміння між сусідами, членами громади, громадянами країни
- *розмірковує* над цінністю культурного розмаїття, єдності, співпраці та порозуміння в країні і в світі
- *відшукує й наводить приклади* культурного взаємообміну, взаємодопомоги і плідної співпраці між сусідами в минулому й у наш час
- *пропонує ідеї* для покращення шкільного життя та життя громади, благоустрою свого населеного пункту тощо.

Технологічна освітня галузь

<p>Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>застосовує</i> рухомі і нерухомі, роз'ємні і нероз'ємні з'єднання; - <i>виготовляє</i> виріб із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів (витинанка, лозоплетіння, вишивка, шиття, плетіння, мозаїка, комбінована аплікація, оригамі, ниткографіка, скрапбукінг тощо) 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту твору на основі заголовка, ключових слів; - <i>знаходить</i> у тексті відповіді на запитання щодо значення кольору волосся, очей, шкіри для дружби й співпраці людей; - <i>обгрунтовує</i> власні погляди на проблему конструктивного спілкування, дружби і співпраці, підтверджує їх прикладами або власними спостереженнями, <i>враховує</i> думки інших осіб; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання, <i>наводить приклади</i> вчинків персонажів, які викликали відповідні емоції; - <i>створює</i> прості аудіовізуальні медіатексти (відеозапис інтерв'ю про уподобання, мрії однокласників/однокласниць), <i>враховує</i> мету й аудиторію; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення про власні уподобання, мрії; - <i>ініціює</i> спілкування на тему різноманітності, та як вона допомагає чи заважає людям у налагодженні конструктивного спілкування, дружби й співпраці; - <i>складає</i> діалоги на задані теми та розігрує їх; - <i>обговорює</i> враження від драматизації, зосереджуючи увагу на тому, як словесні і несловесні засоби доповнюють один одного для зображення емоційного стану персонажа, його намірів; - <i>розмірковує</i>, чому важливо погоджуватися з другом/подругою і чи завжди це варто робити; - <i>будує</i> самостійно усне зв'язне висловлення про якості, що допомагають чи заважають людям помиритися; - <i>виражає</i> свої думки, почуття та емоції щодо теми заняття мовою мистецтва. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>користується</i> годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя; - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>називає</i> екологічні проблеми планети; джерела забруднення природи; - <i>наводить приклади</i> природоохоронних заходів; 	<p>3. «Ми» і «вони»: конструктивне спілкування, дружба й співпраця</p>	<p>4-5</p>

природоохоронних територій;

- *пояснює* наслідки забруднення водойм, повітря, ґрунтів, знищення лісів та іншої небезпеки, що спричинює діяльністю людини;
- *виявляє* самостійно/у групі факти забруднення довкілля, *пропонує і обґрунтовує* власні ідеї щодо способів зменшення негативного впливу людини на природу і відповідально діє задля цього.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *демонструє* знання та критичне розуміння себе;
- *аналізує* свою поведінку, уподобання, виділяючи риси, якими вирізняється з-посеред інших і які надають йому/їй неповторності;
- *розмірковує* на тему «Я» для усвідомлення цінності себе як особистості, своїх емоцій і бажань, причетності до родини, колективу, відповідальності;
- *досліджує і представляє* (на прикладі однолітків і родини) неповторність кожної людини, беручи до уваги зовнішність, поведінку, характер, уподобання тощо;
- *пояснює*, що відмінність зовнішності, рис характеру людини, її культури не може заважати спілкуванню і дружбі між людьми;
- *розвиває* уміння і навички, необхідні для подальшої життєвої діяльності, зокрема ненасильницької комунікації і взаємодії із сусідами на вулиці, у багатоповерхових будинках тощо;
- *розвиває* гнучкість та адаптивність, аналітичне та критичне мислення;
- *розмірковує* про те, що одну й ту саму річ двоє людей можуть бачити та сприймати по-різному;
- *коректно реагує* на висловлювання, з яким не погоджується;
- *розповідає*, спираючись на власний досвід, про шляхи розв'язання конфліктів;
- *пропонує* власний спосіб подолання наслідків суперечок і негативного розвитку конфліктних ситуацій
- *бере участь* в активних та інтерактивних видах роботи, наприклад створення «Кола Вена»: Я-Ми-Вони, «Шість капелюхів» тощо

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *встановлює* дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі, расової та культурної належності, з дітьми з інвалідністю;
- *пояснює* правила конструктивного спілкування, *обґрунтовує* їхню доцільність;
- *залучає* людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього/ неї, до спілкування, гри, навчання;
- *досліджує і представляє* (на прикладі однолітків і родини) неповторність кожної людини, беручи до уваги зовнішність, поведінку, характер, уподобання тощо.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

<ul style="list-style-type: none"> - розрізняє об'єкти техніки (виробничої, транспортної, побутової тощо); - досліджує історію розвитку техніки; - розрізняє ручні знаряддя праці, механізми і машини, автоматичні пристрої; - добирає матеріали та інструменти для виготовлення макету об'єкта техніки; - досліджує традиційні і сучасні технології декоративно-ужиткового мистецтва; - аналізує, синтезує та використовує інформацію з різних джерел; - виявляє емоційно-ціннісне ставлення до привабливих видів декоративно-ужиткового мистецтва. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснює, що таке насильство, спираючись на власний досвід; - формулює ідеї тексту щодо людської гідності, прав і свобод людини, пов'язує їх із власним досвідом; - описує свої емоції, пережиті під час читання тексту; - висловлює свій погляд на питання людської й особистої гідності; - читає подумки та виразно вголос статті Конституції України та знаходить у тексті відповіді на поставлені запитання щодо прав і свобод людини; - створює власне висловлення про головний обов'язок держави – утверджувати і забезпечувати права і свободи людей; - наводить аргументи на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - висловлює свій погляд на такі види насилля як булінг, цькування, мобінг, хейзинг, створює самостійне письмове висловлення (міркування) щодо протидії цим явищам; - удосконалює власний письмовий текст, знаходить і виправляє помилки, редагує зміст тексту. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розв'язує життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснює пошук інформації про розвиток техніки і технологій; - обговорює безпечне й доцільне використання знань про природу, матеріали, технології; - моделює самостійно/у групі зв'язки «природа – людина», «природа-рукотворний світ», «людина – рукотворний світ» і складає розповідь за створеною моделлю. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p>	<p>4. Що таке насильство? Як йому протидіяти? Людська й особиста гідність</p>	<p>6</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>переконує</i> у важливості поваги до інших, спираючись на власний досвід і доступні джерела (почуте, прочитане); - <i>пояснює</i>, до кого можна звернутися по допомогу, якщо когось ображають або принижують; - <i>має уявлення</i> про те, як можуть виявлятися булінг, дискримінація, насилля; - <i>обстоює думку</i>, що не треба замовчувати негідної поведінки інших; - <i>визначає</i> дії, які його/її ображають; - <i>демонструє</i> відсторонення від неприйнятних дотиків з боку інших людей, повідомляє про це дорослих, яким довіряє; - <i>виявляє</i> емпатію до емоцій та переживань інших людей - <i>пропонує спосіб</i> подолання наслідків неповажного ставлення, цькування, знущання на прикладі запропонованих ситуацій; - <i>ініціює зміни</i> в середовищі класу для розширення території безпечного існування і взаємодії; - <i>бере участь</i> в активних та інтерактивних видах роботи, наприклад обговорення у групах «2-4-6 / усі разом», «Займи позицію», симуляції судового засідання тощо. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> над цінністю людської гідності та честі; - <i>переконує</i>, що, попри неповторність і відмінність кожного/кожної, усі люди рівні; - <i>розповідає</i> про Конституцію України й про права та свободи людини і громадянина/громадянки країни, які зазначені в статтях 3, 21, 23, 24, 28; - <i>підтримує</i> та <i>приймає</i> інших, не схожих на нього/неї людей. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>застосовує</i> рухомі і нерухомі, роз'ємні і нероз'ємні з'єднання; - <i>виготовляє</i> виріб із використанням традиційних та сучасних технологій обробки матеріалів (витинанка, лозоплетіння, вишивка, шиття, плетіння, мозаїка, комбінована аплікація, оригамі, ниткографіка, скрапбукінг тощо). 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про рідний край; - <i>знаходить</i> у тексті відповіді на поставлені запитання; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання художнього твору; - <i>виражає</i> свої почуття та емоції щодо прочитаного мовою мистецтва; - за допомогою вчителя/вчительки <i>аналізує</i> елементи інформації, поданої в тексті, з метою кращого розуміння прочитаного; 	<p>5. Особливості природи нашого краю. Необхідність її охорони</p>	<p>7-8</p>

- розгадує філворди, анаграми;
- створює ігри зі словами (ребуси, філворди, анаграми) на основі запропонованих;
- створює художні тексти – загадки про природу рідного краю;
- створює самостійне письмове висловлення про небезпеки, що підстерігають живу і неживу природу та як можна цьому завадити;
- оформлює власне висловлення зрозуміло, дотримуючися норм літературної мови, за потреби звертається до словників;
- створює прості візуальні медіапродукти (книжечка, стіннівка, колаж тощо) самостійно та в групі з питання збереження рослинного і тваринного світу рідного краю.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- читає, знаходить, аналізує, порівнює інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах;
- описує проблемні життєві ситуації, які ґрунтуються на конкретних даних, за допомогою групи величин, пов'язаних між собою;
- представляє дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм;
- розв'язує різними способами проблемну ситуацію, використовуючи наявні дані.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- показує на карті регіону місце розташування свого населеного пункту;
- збагачує словниковий запас лексемами, пов'язаними природними ресурсами, екологією;
- розповідає про улюблені куточки природи свого краю;
- розгадує назви рослин, тварин, географічних об'єктів, ресурсів свого регіону в загадках, кросвордах, філвордах, ребусах і шифрограмах;
- розповідає про професії людей, які охороняють природу;
- пояснює загрозу для довкілля дій людини (вирубання лісів, забруднення повітря та води);
- висуває ідеї щодо захисту довкілля й збереження його для нащадків;
- пояснює, що сприяє раціональному використанню природних ресурсів та збереженню природи;
- дотримується правил природоохоронної поведінки;
- обговорює з іншими інформацію, яка зацікавила;
- бере участь разом із дорослими в безпечних екологічних акціях на захист довкілля (прибирання сміття, посадка дерев, квітів, розчистка джерел тощо);
- залучається до літературної творчості на основі створення загадок про тварин регіону;
- розповідає про вирощування рослин, догляд за свійськими тваринами; про винаходи людства і професії, пов'язані з пізнанням природи, її використанням і збереженням (фізик, шахтар, інженер,

<p>природозахисник та інші).</p> <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>обговорює</i> з іншими інформацію, яка зацікавила виявляє готовність і здатність співпрацювати з іншими; - <i>критично оцінює</i> дії людини, зокрема використання синтетичних виробів, що забруднюють навколишнє середовище. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> про професії людей, які охороняють природу; - <i>пояснює</i> загрозу для довкілля дій людини (вирубання лісів, забруднення повітря та води) висуває ідеї щодо захисту довкілля й збереження його для нащадків; - <i>пояснює</i>, що сприяє раціональному використанню природних ресурсів та збереженню природи; - <i>дотримується</i> правил природоохоронної поведінки; - <i>бере участь</i> разом із дорослими в безпечних екологічних акціях на захист довкілля (прибирання сміття, посадка дерев, квітів, розчистка джерел тощо). <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає і використовує</i> формат, пропорції і масштаб, види композицій оздоблення виробу (предметні, сюжетні, декоративні); - <i>класифікує і використовує</i> кольори за властивостями: тон, насиченість, світлість; експериментує з поєднанням кольорів, матеріалів; - <i>комбінує, переставляє, замінює, оформляє, удосконалює</i> дизайн і конструкцію виробу; - <i>відображає</i> образ майбутнього виробу на папері, в макеті або в цифровому вигляді 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>систематизує</i> та <i>узагальнює</i> необхідну інформацію про Червону книгу; <i>обґрунтовує</i> своє ставлення до усного повідомлення, наводячи приклади з власного досвіду, а також спираючись на набуті наукові знання - <i>вступає і підтримує</i> діалог на теми, пов'язані із знищенням природи, способами її відновлення; - <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти різних видів - <i>розмірковує</i>, чому автор вірша «Червона книга» пропонує внести до цієї книги людину, <i>висловлює й аргументує</i> свою позицію; - <i>добирає</i> необхідну інформацію з Інтернету про назви тварин і рослин рідного краю, занесених до Червоної книги України; - <i>відгадує</i> та <i>створює</i> ребуси на основі запропонованих про зниклі види тварин; 	6. Що таке Червона книга?	9

- *створює* самостійне висловлення про ендемічну, екзотичну або реліктову рослину, яку можна зустріти у рідному краї.

Математична освітня галузь

Здобувач/ здобувачка освіти:

- *читає, знаходить, аналізує, порівнює* інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах;
- *описує* проблемні життєві ситуації, які ґрунтуються на конкретних даних, за допомогою групи величин, пов'язаних між собою;
- *представляє* дані за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм;
- *розв'язує* різними способами проблемну ситуацію, використовуючи наявні дані;
- *уживає* в мовленні кількісні та порядкові числівники;
- *упорядковує, узагальнює, порівнює* об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *збагачує* словниковий запас лексемами на позначення представників рослинного і тваринного світу з Червоної книги;
- *розповідає*, що таке Червона книга та про деякі види рослин і тварин краю, що занесені до Червоної книги України;
- *обстоює* власні думки щодо необхідності Червоної книги;
- *умотивовує* символіку різних кольорів сторінок Червоної книги;
- *долучається* до створення проекту «Червона книга нашого регіону» та презентації його;
- *позиціонує себе* як захисника/захисницю природи;
- *розмірковує* про цінність життя на планеті й необхідність його збереження в різноманітних формах і видах;
- *залучається* до різних видів мистецької творчості, зокрема до малювання та розфарбовування мапи регіону, тварин і рослин.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *знаходить* разом з дорослими матеріал про ендеміків та релікти, які зустрічаються в регіоні;
- *бере участь* у дискусії «Що ми передамо нащадкам»;
- *здобуває навички* аналізу, синтезу, спостережливості, наполегливості у процесі розгадування «ламаного кросворда» на матеріалі рослинного й тваринного світу регіону.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *позиціонує себе* як захисника/захисницю природи;
- *розмірковує* про цінність життя на планеті й необхідність його збереження в різноманітних формах і

<p>видах.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює та оздоблює</i> виріб, дотримуючись логічної послідовності, за зразком чи власним задумом із різних конструкційних матеріалів та повторно використовуючи матеріали; - самостійно <i>створює</i> виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом із використанням паперу, картону, ниток, природних матеріалів (предметні та сюжетні аплікації з природного матеріалу, нескладні сюжетні композиції, вироби в техніці орігамі, макети виробів із штучних матеріалів та картону, вироби об'ємної форми з паперу). 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступає і підтримує</i> діалог на теми, пов'язані з охоронними об'єктами природи рідного краю; - <i>впорядковує</i> потрібну інформацію про охоронні об'єкти природи краю з таблиць, графіків, схем тощо; - <i>систематизує та узагальнює</i> подану інформацію про пам'ятки природи; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про пам'ятки і музеї живої природи рідного краю; - <i>добирає та створює</i> ілюстративний матеріал до прочитаного; - <i>створює</i> власне висловлення на основі почутого/ побаченого/ прочитаного про пам'ятки природи регіону; - <i>добирає</i> необхідну інформацію з Інтернету про представників тваринного світу регіону; - <i>переповідає</i> легенди, історії, казки про пам'ятки природи краю; - <i>використовує</i> захоплення як засіб художньої виразності для досягнення комунікативної мети; - <i>розмірковує</i>, якій тварині чи рослині хотів би /хотіла б поставити пам'ятник, <i>використовує</i> малюнок як форму візуалізації для супроводу своїх думок під час презентації. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує і складає</i> маршрути для подорожей, використовуючи відповідну математичну лексику, знаки, які пов'язані з напрямом і поворотом; - <i>переміщується</i> (реально і віртуально) визначеним маршрутом. <p>Природнична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>збагачує</i> словниковий запас лексемами на позначення пам'яток та музеїв природи рідного краю; 	<p>7. Заповідники й заказники. Пам'ятки природи</p>	<p>10</p>

- обмінюється інформацією з однокласниками та однокласницями про пам'ятки природи краю;
- розповідає про заповідники і музеї природи краю;
- аналізує в цифрах і фактах дані, пов'язані з функціонуванням заповідників і музеїв природи краю;
- створює засобами образотворчого мистецтва логотипи пам'яток природи регіону;
- усвідомлює цінність пам'яток природи рідного краю, позиціонує себе як захисника/захисницю природи;
- використовує цифрові технології для створення проекту (відеоролик, презентація, буклет, путівник тощо) природоохоронного спрямування;
- досліджує засобами інформаційно-комунікаційних технологій пам'ятки природи рідного краю;
- розвиває навички роботи з картою регіону;
- бере участь в обговоренні проблем збереження пам'яток природи регіону та пропонує шляхи їхнього вирішення;
- відшукує та переказує місцеві топонімічні легенди та історії, виявляючи ціннісне і критичне ставлення до цієї інформації;
- піклується про домашніх тварин і кімнатні рослини.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- прогнозує можливі небезпеки, які можуть спричинити його дії у довкіллі;
- бере участь в обговоренні проблем збереження пам'яток природи регіону та пропонує шляхи їхнього вирішення;
- виконує різні ролі в роботі малих груп незалежно від їх складу та наповненості;
- висловлює та аргументує власну думку, поважаючи позицію інших та дослухаючись до спільних рішень.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- усвідомлює цінність пам'яток природи рідного краю, позиціонує себе як захисника/захисницю природи
- взаємодіє з іншими на основі спільних цілей, дотримується правил співпраці у парі, групі підтримує та заохочує інших, демонструє емпатію під час роботи в групі
- відповідально ставиться до власного і громадського майна
- добирає приклади, які пояснюють взаємозалежність людини і природи
- аналізує приклади поведінки, приязної / шкідливої до навколишнього середовища, та її

<p>наслідки.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>конструює</i> виріб із рухомими частинами, використовуючи готові до складання елементи та деталі; - <i>порівнює</i> старі та сучасні моделі різних технічних пристроїв і конструює моделі майбутнього; - створює задані форми з використанням всіх семи танів Танграму]; - <i>самостійно виготовляє</i> та <i>оздоблює</i> виріб знайомими технологіями. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>з'ясовує будову слова; утворює</i> нові слова, <i>пояснює</i> роль закінчень, значення префіксів і суфіксів для правильного вживання слів усно та на письмі - <i>добирає</i> необхідну інформацію з Інтернету про пам'ятки архітектури краю; - <i>пояснює</i>, чи змінилося під впливом медіатексту власне уявлення або думки про предмет повідомлення і як саме; - <i>прогнозує</i>, як відібрану інформацію можна використати у повсякденному житті; - <i>створює</i> власне висловлення про пам'ятники архітектури та культові споруди рідного краю; - <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання; - <i>ділиться</i> враженням від відвідування пам'яток архітектури краю; - <i>використовує</i> різні форми візуалізації (малюнки, фотографії) для супроводу своєї розповіді під час презентації пам'яток архітектури краю; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення про пам'ятки архітектури, які можна побачити у населеному пункті, в якому живе, або його околицях; - <i>добирає</i> інформацію з різних джерел: книжок, Інтернету та <i>створює</i> (самостійно чи в парі, групі) кросворди з ключовими словами «архітектор», «зодчий»; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - <i>створює</i> самостійно та в групі прості візуальні медіапродукти (фото, книжечка, стіннівка, колаж, лепбук) про пам'ятники архітектури та культові споруди рідного краю. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> і <i>складає</i> маршрути для подорожей, використовуючи відповідну математичну лексику, знаки, які пов'язані з напрямом і поворотом; - <i>переміщується</i> (реально і віртуально) визначеним 	<p>8. Знайомство з пам'ятками архітектури краю</p>	<p>11</p>

<p>маршрутом; - <i>користується</i> годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя.</p> <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>розповідає</i> про винаходи та винахідників, <i>пояснює</i> вплив їхніх ідей на повсякденне життя та збереження довкілля; - <i>називає</i> природні ресурси України (водні, ґрунтові, корисні копалини, рослинні і тваринні) і <i>пояснює</i> їх значення для громадян нашої держави; - <i>характеризує</i> значення 2-3 видів корисних копалин для економіки нашої країни і добробуту її громадян; природну зону України за планом; мешканців природного угруповання, їхні зв'язки між собою і неживою природою; - <i>наводить приклади</i> використання людиною природничо-наукових знань; матеріалів і виробів з них; місцевих виробництв.</p> <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти: - <i>прогнозує</i> можливі небезпеки, які можуть спричинити його дії у довкіллі; - <i>бере участь</i> в обговоренні проблем збереження пам'яток архітектури регіону та пропонує шляхи їхнього вирішення; - <i>виконує</i> різні ролі в роботі малих груп незалежно від їх складу та наповненості; - <i>висловлює</i> та <i>аргументує</i> власну думку, поважаючи позицію інших та дослухаючись до спільних рішень.</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти: - <i>доводить необхідність</i> охорони пам'яток архітектури; - <i>дотримується</i> правил відвідин архітектурних пам'яток і поведження в музеї; - <i>розмірковує</i> над цінністю культурного різноманіття і матеріальної культурної спадщини, яка представлена в регіоні.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>зіставляє</i> та <i>розрізняє</i> вироби, виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення та інше); - <i>висловлює</i> власну позицію щодо важливості відродження та збереження традиційних ремесел; - <i>самостійно виготовляє</i> виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел (витинанка, аплікація, ліплення та інше).</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту на основі заголовка, ключових слів;</p>	<p>9. Історичні події, які зробили наш край відомим у Європі</p>	<p>12</p>

- *читає* подумки та виразно вголос тексти різних видів про історію рідного краю;
- *зіставляє* прочитане із власним життєвим досвідом *добирає* і *впорядковує* потрібну інформацію з карт;
- *створює* власне висловлення на основі почутого/прочитаного про торговельні шляхи краю, *висловлює* свій погляд на предмет обговорення;
- *описує* свої враження від зустрічей та спілкування з представниками інших культур краю, вимушено переселеними людьми;
- *читає* тексти, *розповідає* про події Революції гідності, війну з Росією;
- *виражає* свої почуття та емоції щодо прочитаного мовою мистецтва

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *читає, знаходить, аналізує, порівнює* інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах;
- *описує* проблемні життєві ситуації, які ґрунтуються на конкретних даних, за допомогою групи величин, пов'язаних між собою;
- *розв'язує* різними способами проблемну ситуацію, використовуючи наявні дані;
- *виконує* усно та письмово обчислення в межах мільйона в навчальних і життєвих ситуаціях

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *характеризує* значення 2-3 видів корисних копалин для економіки нашої країни і добробуту її громадян; природну зону України за планом; мешканців природного угруповання, їхні зв'язки між собою і неживою природою;
- *пояснює* залежність між умовами природної зони та її мешканцями, особливостями праці і побуту людей, які в ній проживають;
- *висловлює судження* щодо різноманітності і цінності природи України;
- *має уявлення* про машини і механізми (транспортні засоби, побутові прилади тощо);
- *пояснює*, як властивості матеріалів зумовлюють їх використання;
- *спостерігає* за роботою машин, побутових приладів.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розвиває* вміння і навички аналізу, синтезу, критичного мислення, необхідні для подальшого навчання;
- *окреслює* власні навчальні цілі та способи їхнього досягнення;
- *співпрацює* з іншими для досягнення спільної мети: проект, інсценізація тощо.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

<ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> про історичні події, що зробили наш край відомим у Європі, про роль єдності в суспільстві; - <i>демонструє</i> толерантне ставлення до думки іншого щодо історичних подій; - <i>встановлює</i> послідовність подій; - <i>намагається порівнювати</i> події минулого і сучасного; - <i>вчиться здобувати</i> нову інформацію і критично ставитися до неї; - <i>оглядає</i> та <i>описує</i> пам'ятки історії й культури рідної місцевості, відображає їх різними мистецькими засобами (наприклад, малює, ліпить, співає, шукає приклади онлайн тощо); - <i>пояснює</i> роль торгівлі і транспортних комунікацій у розвитку будь-якої країни; - <i>створює</i> прості медіапродукти про історичні події свого краю; - <i>цінує</i> культурне розмаїття різних народів та <i>ідентифікує</i> себе як громадянина/громадянку України. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>зіставляє</i> та <i>розрізняє</i> вироби, виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення та інше); - <i>висловлює</i> власну позицію щодо важливості відродження та збереження традиційних ремесел; - <i>самостійно виготовляє</i> виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел (витинанка, аплікація, ліплення та інше). 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про знаменитих особистостей краю; - <i>формулює</i> ідеї тексту, <i>пов'язує</i> їх із власним досвідом - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час читання творів про співвітчизників / співвітчизниць, які уславили край; - <i>розмірковує</i> про власне життєве кредо; <p><i>добирає</i> необхідну інформацію про знаменитих людей регіону (населеного пункту) з різних джерел: <i>шукає</i> її у словниках, довідниках, енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті;</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> прості аудіальні медіапродукти (презентація, лепбук, колаж) для супроводу своєї розповіді про знаменитих людей краю (населеного пункту); - <i>удосконалює</i> свою вимову, зважаючи на фонетичні закономірності (збіг приголосних, кінцевий приголосний, наголошені та ненаголошені голосні тощо); - <i>утворює</i> в процесі мовлення відповідні граматичні форми слів різних частин мови; <p><i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання.</p> <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> проблемні життєві ситуації, які ґрунтуються на конкретних даних, за допомогою групи величин, 	<p>10. Наші співвітчизники / співвітчизниці та знамениті особистості, які уславили край</p>	<p>13</p>

пов'язаних між собою;
- *розв'язує* різними способами проблемну ситуацію, використовуючи наявні дані.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає* про винаходи та винахідників, *пояснює* вплив їхніх ідей на повсякденне життя та збереження довкілля;
- *пояснює*, що не всі матеріали, створені людиною, корисні для довкілля;
- *використовує* матеріали (пластмасу, гуму, скло, метал, папір) відповідно до їхніх властивостей;
- *пропонує* та *обґрунтовує* власну ідею розв'язання проблеми;
- *перевіряє* свою ідею різними способами;
- *використовує* матеріали повторно (пластмасу, гуму, скло, метал, папір), пропонуючи власний спосіб розв'язання проблеми;
- *аргументує* доцільність повторного використання матеріалів.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *обговорює* тему лідерства та якостей, необхідних будь-якому керівнику;
- *дискутує* про роль, обов'язки та відповідальність лідера;
- *розвиває* допитливість, самостійно чи разом з іншими *здійснює* пошукову діяльність та досліджує, *формулює* припущення і робить висновки з врахуванням особливостей регіону.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розмірковує* про значення і вплив нових ідей на економічний, культурний розвиток регіону;
- *цінує* культурне розмаїття різних народів та ідентифікує себе як громадянина/громадянку України.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *економно використовує* матеріали під час виготовлення виробу;
- *сортує* побутові відходи, дотримуючись відповідних правил;
- самостійно *створює* виріб, повторно використовуючи матеріали (вироби з пластику, паперу, тканини, фольги та інше);
- *аргументує* доцільність вторинного використання матеріалів та використовує їх для виготовлення виробів;
- *читає, розуміє та аналізує* графічні зображення схем, дотримується їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків);
- *розмічає* прямі лінії на папері і картоні;
- *виконує* прості геометричні побудови за зразком чи

<p>творчим задумом.</p> <p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>використовує</i> схеми як форму візуалізації для супроводу своїх поглядів під час презентації, щоби привернути увагу слухачів до теми «Спорт»; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про спорт, спортсменів різних видів та з різною метою; - <i>знаходить</i> у тексті відповіді на поставлені запитання; - <i>правильно інтонує</i> різні види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>добирає</i> необхідну інформацію про олімпійські ігри, символіку олімпіад з різних джерел: <i>шукає</i> її у словниках, довідниках, енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті; - <i>узагальнює, систематизує, класифікує</i> інформацію з тексту у вигляді карт пам'яті; - <i>створює</i> художні тексти (загадки, лічилки, невеликі казки, сінквейни) про спорт, види спорту; - <i>створює</i> самостійні усні та письмові висловлення про улюблений вид спорту, відомих спортсменів, спортивні рекорди; - <i>створює</i> прості візуальні медіапродукти (комікс, книжечка, стіннівка, колаж, лепбук) на тему «Спорт» самостійно та в групі, урахує мету й аудиторію - <i>створює</i> прості аудіовізуальні медіатексти (інтерв'ю) на тему «Спорт», враховує мету й аудиторію; - <i>з'ясовує будову слова; утворює</i> нові слова, <i>пояснює</i> роль закінчень, значення префіксів і суфіксів для правильного вживання слів усно та на письмі; - <i>перевіряє</i> орфограми доречним способом (за орфографічним словником; зміною форми слова або добором споріднених слів, за правилом) у процесі письма та пояснює свій вибір; - <i>поширює</i> речення різними членами відповідно до комунікативної стратегії. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>записує</i> результати вимірювання величин у міліметрах, сантиметра, дециметрах, метрах, кілометрах; грамах, кілограмах, центнерах, тонах; градусах Цельсія, секундах, хвилинах, годинах, добах, тижнях, місяцях, роках, століттях, тисячоліттях, використовуючи одиниці вимірювання та співвідношення між ними; - <i>виконує</i> додавання і віднімання іменованих чисел, множення і ділення на одноцифрове число іменованих чисел, поданих в одиницях вимірювання довжини маси, вартості і часу; - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі. <p>Природнична освітня галузь</p>	<p>11. Спортсмени і рекорди. Спорт у нашому житті</p>	<p>14</p>
---	---	-----------

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розпізнає* отруйні та їстівні гриби своєї місцевості;
- *розрізняє* основні системи органів людини: опорно-рухову, травну, дихальну, серцево-судинну, органи чуття, кров, шкіру;
- *пояснює* значення загартування;
- *розрізняє* окремі органи людини та пояснює їх значення;
- *самостійно добирає* та *поширює* необхідну інформацію природознавчого змісту ;
- *порівнює* інформацію природничого змісту з відомих їй /йому та запропонованих джерел;
- *перевіряє* достовірність інформації природничого змісту.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розмірковує*, як треба вигравати і програвати з гідністю;
- *розвиває* допитливість, прагнення шукати і пізнавати себе та навколишній світ у цьому напрямку;
- *оцінює* власні спортивні досягнення й прагне їх поліпшити;
- *розуміє*, що якість результату залежить від єдності команди і підтримки одне одного;
- *розвиває* сталі бажання підтримувати здоровий спосіб життя;
- *розвиває* уміння і навички, необхідні для подальшої навчальної діяльності;
- *вчиться здобувати* нову інформацію з різних джерел;
- *окреслює* власні навчальні цілі та способи їхнього досягнення;
- *навчається працювати* самостійно і в групі;
- *уміє діяти* в конфліктних ситуаціях (як з гідністю програвати);
- *дбає* про власне здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримується здорового способу життя;
- *ознайомлюється* з різноманітністю сучасних напрямків розвитку спорту;
- *виявляє відкритість* до нових ідей у цій темі.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає* про громадянську позицію видатних осіб (чоловіків і жінок) українського спорту та спорту регіону;
- *ініціює* зміни у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо);
- *пропонує*, що можна зробити для розвитку спорту: спортивний майданчик, нові спортивні секції тощо.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *спільно з дорослими* чи *самостійно розраховує* приблизну кількість необхідних ресурсів для виготовлення виробу;
- *самостійно робить припущення* про потрібну кількість

<p>матеріалів для виконання простого завдання; - самостійно <i>планує</i> та <i>реалізовує</i> трудові дії у власному побуті (готує нескладні страви за рецептами)</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - з'ясовує, чи може одна й та сама людина бути і винахідником, і дослідником; - <i>створює</i> власне визначення слів «відкриття», «вчений», «майстер» на основі почутого/ побаченого/ прочитаного; - <i>обговорює</i> усне повідомлення в парі або групі; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про відомих вчених і винахідників регіону; - створює усні висловлення про винаходи дітей: батут, снігохід, пластилін тощо; - <i>створює</i> прості аудіовізуальні медіатексти (інтерв'ю) про галузі науки, які є цікавими для себе, якими цікавляться однокласники; - <i>добирає</i> необхідну інформацію в Інтернеті про вчених, винахідників винахідниць, творчих людей свого населеного пункту, <i>створює</i> прості візуальні медіапродукти (книжечка, лепбук); - висловлює свій погляд на предмет обговорення питання про відповідальність людини-винахідника; - <i>описує</i> враження від змісту мультфільмів про винаходи українців; - <i>визначає</i> мету мультфільмів, пояснює, кому вони адресовані; - <i>висловлює власні погляди</i> на предмети, представлені в простому медіатексті; - <i>пояснює</i>, чи змінилося під впливом медіатексту власне уявлення або думки про предмет повідомлення (винаходи українців) і як саме; - <i>удосконалює</i> свою вимову, зважаючи на фонетичні закономірності (збіг приголосних, кінцевий приголосний, наголошені та ненаголошені голосні тощо); - <i>утворює</i> в процесі мовлення відповідні граматичні форми слів різних частин мови; <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання.</p> <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>обирає спосіб</i> представлення інформації (схема, таблиця, схематичний рисунок); - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі.</p> <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>розповідає</i> про винаходи та винахідників, пояснює вплив їхніх ідей на повсякденне життя та збереження довкілля; - <i>пропонує</i> та <i>обґрунтовує</i> власну ідею розв'язання</p>	<p>12. Відомі вчені та винахідники нашого краю</p>	<p>15</p>

проблеми;

- *перевіряє* свою ідею різними способами;
- *використовує* матеріали повторно (пластмасу, гуму, скло, метал, папір), пропонуючи власний спосіб розв'язання проблеми;
- *аргументує* доцільність повторного використання матеріалів;
- *розрізняє* джерела енергії (відновлювані й невідновлювані);
- *пояснює* корисність застосування відновлюваних джерел енергії;
- *виготовляє* моделі для досліджень;
- *спостерігає* за об'єктами досліджень - спостерігає за погодою.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *складає, порівнює й аналізує* асоціації до поданих слів;
- *аналізує* потребу навчання впродовж життя для себе;
- *співпрацює* з іншими для досягнення спільної мети;
- *розвиває* допитливість, прагнення шукати і пізнавати себе і навколишній світ у цьому напрямку;
- *намагається знайти* нестандартне розв'язання завдання, ситуації, скласти нове визначення тощо;
- *розглядає* можливості шляхів розвитку себе як дослідника/дослідниці і винахідника/винахідниці;
- *розмірковує*, що для цього потрібно зробити;
- з повагою *ставиться* до ідей та думок інших людей виявляє відкритість до нових ідей у цій темі.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає* про відомих вчених нашого краю та винахідників;
- *цікавиться* творчим потенціалом людей у своєму близькому оточенні;
- *розмірковує* над значенням винаходів для економічного, культурного розвитку громади і країни;
- *бере участь* в обговоренні чи дискусії на тему відповідальності вчених і винахідників, які роблять відкриття, що можуть нести загрозу людству чи планеті, та людей, які використовують ці винаходи;
- *розповідає* про необхідність захисту інтелектуальної власності, про алгоритм підготовки своєї ідеї чи винаходу до патентування;
- *ініціює* зміни у близькому середовищі, пропонує, що можна зробити для розвитку науки: кабінет винаходів, секції тощо.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *читає, розуміє та аналізує* графічні зображення схем, *дотримується* їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків);
- *розмічає* прямі лінії на папері і картоні;
- *виконує* прості геометричні побудови за зразком чи творчим задумом;

<p>- самостійно <i>дотримується</i> безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань (використання клею, інструментів та пристосувань з гострими частинами)</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>придумує</i> визначення слів (майстер, майстриня, підприємець, підприємниця), порівнює їх із визначеннями у тлумачному словнику; - <i>складає</i> усне висловлення про народні ремесла й види декоративно-ужиткового мистецтва, які знає; - <i>висловлює</i> доброзичливо своє ставлення до думок інших (поділяє їх повністю, частково чи аргументовано відхиляє); - <i>дотримується</i> правил літературної вимови у власному висловлюванні; <p><i>добирає</i> необхідну інформацію про народних майстрів/майстринь краю та їх вироби з різних джерел: <i>шукає</i> її у словниках, довідниках, енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті;</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> власне висловлення на основі почутого/ побаченого/ прочитаного про народних майстрів/майстринь краю; - <i>використовує</i> різні форми візуалізації (малюнки, фотографії, відео) для супроводу інформації про народних майстрів/майстринь краю під час презентації; - <i>читає</i> подумки тексти про промислові об'єкти місцевості, людей, що там працювали чи працюють, їх професії; - <i>знаходить</i> у тексті відповіді на поставлені запитання; - <i>створює</i> самостійні усні та письмові висловлення про знання, уміння, цінності, якості, якими має володіти підприємець/підприємниця; - <i>обговорює</i> усне повідомлення про те, як та чи інша справа стає успішною в парі або групі для пошуку додаткових аргументів або спростування наведених; - <i>зіставляє</i> почуте з власним досвідом; - <i>складає</i> та <i>розгадує</i> кросворди на тему обговорення. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>застосовує</i> співвідношення між одиницями вимірювання величин під час розв'язування практично зорієнтованих задач; - <i>оперує</i> грошима в ситуації купівлі-продажу; - <i>виконує</i> усно та письмово обчислення в межах мільйона в навчальних і життєвих ситуаціях. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>досліджує</i> ґрунт своєї місцевості, його склад (воду, пісок, глину тощо); - <i>виготовляє</i> моделі для досліджень; - <i>спостерігає</i> за об'єктами досліджень; - <i>досліджує</i> воду, її три стани, властивості: температуру плавлення льоду та кипіння води; - <i>досліджує</i> воду як розчинник; 	<p>13. Підприємництво й торгівля. Народні майстри/майстрині та підприємці/підприємниці краю</p>	<p>16-17</p>

<p>- <i>розрізняє</i> розчинні й нерозчинні у воді речовини.</p> <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i>, якою має бути підприємлива людина; - <i>розвиває</i> допитливість, прагнення шукати і пізнавати себе та навколишній світ у цьому напрямку; - <i>аналізує</i> потребу навчання впродовж життя для розвитку підприємливості; - <i>наводить приклади</i> важливості дотримання законів і «правил гри» в бізнесі, дотримання етичних норм і відповідальності; - <i>співпрацює</i> з іншими для досягнення спільної мети - <i>розглядає</i> можливості шляхів розвитку своїх задатків; підприємця, ставить перед собою відповідні навчальні цілі й визначає шляхи їхньої реалізації; - <i>розробляє</i> самостійно і в групі проекти й елементарні бізнес-плани; - <i>має уявлення</i> про відмінності між комерційним та соціальним бізнесом; - <i>наводить приклади</i> недоброчесної поведінки в бізнесі; - <i>ознайомлюється</i> з різноманітністю напрямків ведення своєї справи; - <i>виявляє відкритість</i> до нових ідей. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, чому важливо поважати чужу власність має уявлення про відомих майстрів і підприємців місцевості, де живе; - <i>розповідає</i>, що розвиток підприємництва в країні регулюється відповідними законами, а бізнес-конфлікти треба вирішувати через переговори чи в суді; - <i>розмірковує</i> над цінністю зароблених грошей, успіху, самореалізації, меценатства; - <i>ініціює</i> зміни у близькому середовищі, які спрямовані на розвиток приватної ініціативи. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>зіставляє</i> та <i>розрізняє</i> вироби, виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення та інше); - <i>висловлює</i> власну позицію щодо важливості відродження та збереження традиційних ремесел; - самостійно <i>виготовляє</i> виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел (витинанка, аплікація, ліплення та інше) 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про меценатство та милосердя; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>виявляє</i> в тексті неочевидну інформацію, <i>узагальнює</i> її; - <i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки між 	14. Меценатство й милосердя	18

подіями, вчинками персонажів та їхніми стосунками з іншими персонажами;
- *формулює* ідеї тексту, *пов'язує* їх із власним досвідом;
- *описує* свої емоції, пережиті під час читання, *наводить приклади* вчинків персонажів, які викликали відповідні емоції;
- *оцінює* правдоподібність описаних подій і тверджень із тексту, *спираючись* на свої уявлення про світ і власний досвід;
- *розмірковує*, *чи кожна людина* здатна до милосердя, *записує* свою думку про предмет міркування;
- *створює* самостійні усні та письмові висловлення про милосердя, *способи його виявлення* в різних життєвих ситуаціях;
- *створює* прості візуальні медіапродукти (книжечка, стіннівка, колаж, лепбук) самостійно та в групі про *благодійників/благодійниць*, *меценатів* свого населеного пункту, *ураховує мету й аудиторію*;
- *створює* повідомлення для Інтернет-спілкування, *дотримуючися* норм етикету онлайн-спілкування (нетикету);
- *використовує* відповідні емотикони для вираження особистих емоцій;
- *доречно використовує* у власних висловленнях слова з *переносним значенням*, *синоніми*, *антоніми*, *багатозначні слова* й *пояснює* таке слововживання.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *обирає* спосіб представлення інформації (схема, таблиця, схематичний рисунок);
- *розв'язує* життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, *тексти математичного змісту*, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *формулює* проблему, *визначає* відоме і невідоме в ній;
- *знаходить* шляхи вирішення проблеми й *вирішує* її ;
- *добирає* докази правильності суджень;
- *застосовує* предметні моделі, малюнки, схеми, графіки, тексти для пояснення явищ і об'єктів природи;
- *готує* повідомлення / презентації і *представляє* їх.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розуміє* важливість практичної допомоги тим, хто її потребує
- *надає допомогу* тим, хто її потребує, якщо сам/сама;
- *отримує* допомогу, *висловлює* вдячність;
- *розуміє* відповідальність за свої вчинки;
- *розвиває* аналітичне та критичне мислення через життєві історії та ситуації.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

<ul style="list-style-type: none"> - <i>переконує</i> у важливості меценатства, спираючись на власний досвід і доступні джерела (почуте, прочитане) висловлює припущення, чому люди стають меценатами; - <i>розповідає</i> про відомих меценатів минулих років та сьогодення у своєму регіоні; - <i>наводить приклади</i> меценатства й милосердя у своєму краї, описує їхню важливість для краю й України; - <i>наводить приклади</i> милосердя до людей і до тваринного та рослинного світу, з якими стикався/стикалася у власному житті/досвіді; - <i>розмірковує</i> про людські якості, необхідні для життя в суспільстві сталого розвитку; - <i>усвідомлює</i> цінність людського життя, гідності людини і її прав; - <i>розробляє</i> самостійно і в групі проекти з допомоги літнім людям, пораненим на фронті, бездомним тваринам тощо й намагається їх втілювати в життя. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розміщує</i> елементи виробу на площині; - <i>пояснює</i> послідовність дій та дотримується її під час виготовлення виробів із природних матеріалів, під час виготовлення та оздоблення об'ємних виробів; - <i>економно використовує</i> матеріали під час виготовлення виробу; - <i>сортую</i> побутові відходи, дотримуючись відповідних правил; - <i>самостійно створює</i> виріб, повторно використовуючи матеріали (вироби з пластику, паперу, тканини, фольги та інше); - <i>аргументує</i> доцільність вторинного використання матеріалів та використовує їх для виготовлення виробів 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти різних видів про людей, які жили в регіоні і яких вважають святими; - <i>створює</i> самостійні усні висловлення про знаменитих релігійних діячів/діячок краю; - <i>розмірковує</i>, чи відрізняється атеїст від вірянина, <i>висловлює</i> свій погляд на предмет обговорення; - <i>створює</i> есе для висловлювання власних поглядів щодо умінь і якостей духовного лідера /духовної лідерки громади в сучасному світі та усної презентує його; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>обирає</i> спосіб представлення інформації (схема, таблиця, схематичний рисунок); - <i>розв'язує</i> життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, 	<p>15. Відомі релігійні діячі, пов'язані з нашим краєм</p>	<p>19</p>

сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *орієнтується* на місцевості за Сонцем, компасом, місцевими ознаками;
- *визначає* сторони горизонту;
- *читає (тлумачить)* план і карту;
- *правильно використовує* пристрої для пошуку і здобуття інформації природознавчого змісту;
- *самостійно добирає та поширює* необхідну інформацію природознавчого змісту;
- *порівнює* інформацію природничого змісту з відомих їй /йому та запропонованих джерел;
- *перевіряє* достовірність інформації природничого змісту.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *критично ставиться* до інформації з агіографій та інших джерел;
- *ставить* запитання, які допомагають більше дізнатися про історичну особу;
- *толерантно ставиться* до атеїстів і вірян різних конфесій;
- *розмірковує*, які якості та вміння повинен мати духовний лідер громади.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає* про релігійних діячів краю та їхню діяльність;
- *розрізняє* релігійну/конфесійну й етнічну/культурну ідентифікацію людини;
- *обґрунтовує*, чому кожна людина в Україні має право вільно обирати собі релігію та сповідувати її або бути атеїстом;
- *толерантно ставиться* до представників різних конфесій та релігій, до атеїстів;
- *наводить приклади* просвітницької, наставницької й благодійної діяльності релігійних діячів;
- *дотримується* основних етикетних норм і правил відвідування культових об'єктів і музеїв;
- *описує* приклади служіння людям та відданості вірі.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *самостійно дотримується* безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань (використання клею, інструментів та пристосувань з гострими частинами);
- *читає, розуміє та аналізує* графічні зображення схем, дотримується їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків);
- *розмічає* прямі лінії на папері і картоні;
- *виконує* прості геометричні побудови за зразком чи

<p>творчим задумом; - самостійно <i>виготовляє</i> виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел (витинанка, аплікація, ліплення та інше).</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>обговорює</i> в парі чи групі, навіщо людям потрібні бібліотеки, книги; - <i>створює</i> самостійні усні висловлення про враження від відвідування бібліотеки, книжкового магазину, книжкової виставки; - <i>виражає</i> свої почуття та емоції мовою мистецтва; - <i>добирає</i> необхідну інформацію з різних джерел: <i>шукає</i> її у довідниках, енциклопедіях, Інтернеті про професії людей, які долучилися до створення дитячої книги; - <i>узагальнює, систематизує, класифікує</i> інформацію про письменників у вигляді таблиць, схем, карт пам'яті; - <i>добирає і впорядковує</i> інформацію про письменників краю; - <i>створює</i> прості візуальні медіапродукти (книжечка, лепбук) про улюбленого письменника/письменника (поета/поетесу) чи улюблені твори; - <i>створює</i> комікси, мультфільми, театральні постановки за сюжетом твору, написаного письменником/письменницею рідного краю.</p> <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>користується</i> годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя; - <i>виконує</i> усно та письмово обчислення в межах мільйона в навчальних і життєвих ситуаціях; - <i>виконує</i> додавання і віднімання іменованих чисел, множення і ділення на одноцифрове число іменованих чисел, поданих в одиницях вимірювання довжини маси, вартості і часу.</p> <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти: - <i>порівнює</i> природні об'єкти за розміром, масою, кількістю тощо; - <i>визначає</i> ознаки живого у рослин, тварин і грибів; - <i>розрізняє</i> трав'янисті рослини, кущі, дерева; культурні та дикорослі рослини; - <i>складає</i> правила поведінки в природі; - <i>дотримується</i> правил поведінки в природі.</p> <p>Соціальна і здоров'язберезувальна Здобувач/здобувачка освіти: - <i>оцінює</i> власні досягнення у творчій діяльності; - <i>зіставляє</i> пережиті під час читання почуття та емоції із власним емоційно-чуттєвим досвідом; - з повагою <i>ставиться</i> до книги як до результату праці багатьох людей.</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p>	<p>16. Дитячі бібліотеки. Відомі письменники / письменниці краю</p>	<p>20</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, що таке бібліотека і для чого вона існує; - <i>порівнює</i> звичайні й електронні бібліотеки, знаходить спільне й відмінне; - <i>розповідає</i> про свій досвід відвідування бібліотеки та враження; - <i>аналізує</i> свою домашню бібліотеку дитячих книжок; - <i>розмірковує</i> про професії людей, які долучаються до створення дитячої книги; - <i>долучається</i> до колективної роботи/проекту зі створення коміксу, елементарного мультфільму (з використанням комп'ютерних програм) чи театральної постановки за сюжетом твору одного з авторів краю. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>створює</i> виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом із використанням паперу, картону, ниток, природних матеріалів (предметні та сюжетні аплікації з природного матеріалу, нескладні сюжетні композиції, вироби в техніці орігамі, макети виробів із штучних матеріалів та картону, вироби об'ємної форми з паперу); - <i>розміщує</i> елементи виробу на площині; - <i>пояснює</i> послідовність дій та дотримується її під час виготовлення виробів із природних матеріалів, під час виготовлення та оздоблення об'ємних виробів. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> самостійні усні висловлення про композиторів/композиторок свого краю, їх твори; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час прослуховування того чи іншого музичного твору; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про найдавніших народних співців, музикантів, композиторів та митців сучасності; - <i>розповідає</i>, про що йдеться в тексті; - <i>висловлює</i> свій погляд на предмет обговорення; - <i>розповідає</i> сусіду/сусідці по парті про своїх улюблених співаків/співачок, музикантів/музиканток, музичні твори; - <i>описує</i> свої емоції, пережиті під час прослуховування Гімну України; - <i>створює</i> тексти зі щоденного життя (запрошення, оголошення, афіші тощо) з дотриманням типових ознак жанру; - <i>записує</i> свою думку про предмет висловлення; формулює запитання та відповіді під час письмового спілкування; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби звертається до словників. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>знаходить</i> дріб від числа та число за величиною його дробу; - <i>розв'язує</i> різними способами проблемну ситуацію, 	<p>17. Композитори / композиторки краю. Співаємо про нашу Батьківщину різними мовами</p>	<p>21</p>

<p>використовуючи наявні дані.</p> <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> черв'яків, комах, павуків, риб, земноводних, плазунів, птахів, звірів (ссавців); - <i>розрізняє</i> рослиноїдних, м'ясоїдних, всеїдних тварин; свійських і диких тварин; - <i>пояснює</i> користь рослин, тварин для власного життя. <p>Соціальна і здоров'язберезувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>зіставляє</i> пережиті під час прослуховування (виконання) музики чи пісні почуття та емоції із власним емоційно-чуттєвим досвідом; - <i>висловлює</i> емоційно-ціннісне ставлення до пісні в різних життєвих ситуаціях; - <i>розмірковує</i>, як пісня згуртовує людей, може знімати втому та поліпшує настрій; - <i>співпрацює</i> з однокласниками(-цями) у складанні гімну класу чи школи; - <i>виконує</i> нескладні ролі (зокрема «пісні в ролях»), етюди наслідування, перевтілюючись у різних персонажів. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> про цінність розмаїття фольклору різних народів та цінність культурного різноманіття краю; - <i>цікавиться</i> іншомовними піснями, поширеними в регіоні, й намагається їх співати разом із носіями мов; - з повагою <i>ставиться</i> до рідної культури, культури своїх сусідів, усього народу України; - <i>демонструє повагу</i> до державних символів України; - <i>ідентифікує</i> себе як громадянина/громадянку України. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>виконує</i> знайомі технологічні операції з конструкційними матеріалами (використання паперу, ниток, тканини, природного матеріалу, пластиліну, пласких матеріалів; склеювання, складання, зв'язування тощо) ; - <i>аргументує</i> вибір моделі, яку він/вона сконструював/ла, спираючись на запитання дорослих - <i>конструює</i> виріб із рухомими частинами, використовуючи готові до складання елементи та деталі; - <i>порівнює</i> старі та сучасні моделі різних технічних пристроїв і конструює моделі майбутнього. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> сусіду/сусідці по парті чи у групі, що знає про професію художника, <i>ділиться</i> враженнями від відвідування художнього музею чи виставки; - <i>добирає</i> і <i>впорядковує</i> потрібну інформацію у вигляді 	18. Художники та художниці нашого краю	22

схем;

- *читає* подумки та виразно вголос тексти про творчість деяких митців і мисткинь свого краю;
- *складає* та *розгадує* кросворди з ключовою фразою «художники краю»;
- *добирає* необхідну інформацію з різних джерел: *шукає* її у словниках, довідниках, енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті про художників/художниць рідного краю, їх твори;
- *створює* повідомлення для Інтернет-спілкування, дотримуючися норм етикету онлайн-спілкування (нетикету);
- *використовує* відповідні емотикони для вираження особистих емоцій;
- *ініціює* дискусію щодо такого явища як графіті, мурали, висловлюючи власні погляди і слухаючи інших;
- *з'ясовує* будову слова; *утворює* нові слова, *пояснює* роль закінчень, значення префіксів і суфіксів для правильного вживання слів усно та на письмі;
- *утворює* в процесі мовлення відповідні граматичні форми слів різних частин мови.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *упорядковує* та *узагальнює* об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками;
- *порівнює* та *класифікує* об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками;
- *моделює* геометричні фігури із підручного матеріалу;
- *виконує* додавання і віднімання іменованих чисел, множення і ділення на одноцифрове число іменованих чисел.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розрізняє* основні системи органів людини: опорно-рухову, травну, дихальну, серцево-судинну, органи чуття, кров, шкіру;
- *розрізняє* окремі органи людини та пояснює їх значення;
- *пропонує* та *обґрунтовує* власну ідею розв'язання проблеми;
- *перевіряє* свою ідею різними способами.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пізнає* себе і навколишній світ через сприйняття творів мистецтва;
- *відтворює* емоційні враження від твору мистецтва різними відомими засобами та способами (рухами, мімікою, лініями, кольорами тощо);
- *аналізує* власні досягнення в художньо-творчій діяльності;
- *формує* внутрішню потребу до подальшого художньо-естетичного самовдосконалення.

<p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>називає</i> художників рідного краю; - <i>усвідомлює</i> значення національної і світової культурної спадщини для збагачення власного духовного світу; - <i>відвідує</i> виставки та художні музеї, <i>дотримується</i> правил поведінки; - <i>ініціює</i> або <i>бере участь</i> у підготовці й проведенні виставки малюнків, картин своїх однокласників та однокласниць та їхніх батьків у своєму класі чи школі; - <i>розмірковує</i> й <i>дискутує</i> в класі щодо того, навіщо «прикрашати» будівлі свого населеного пункту графіті та написами на стінах; про теми муралів, які можна запропонувати зробити у своїй громаді. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>самостійно виконує</i> знайомі технологічні операції з конструкційними матеріалами (використання паперу, ниток, тканини, природного матеріалу, пластиліну, пласких матеріалів; склеювання, складання, зв'язування тощо); - <i>задумує</i> об'єкт праці для виготовлення; - <i>прогнозує</i> результат власної діяльності 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступає</i> і <i>підтримує</i> діалог на теми, пов'язані з орнаментами, їх видами, використанням у давнину та у житті сучасної людини; - <i>розповідає</i> (докладно, стисло або вибірково), про що йдеться в тексті; - <i>відтворює</i> фактичну інформацію з тексту; - <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>добирає</i> та <i>створює</i> ілюстративний матеріал до художнього тексту про орнаменти різних культур, нашого краю; - <i>визначає</i> мету мультфільму про вишивку – винахід українців, <i>пояснює</i>, кому він адресований, <i>виокремлює</i> цікаву для себе інформацію; - <i>пояснює</i>, чи змінилося під впливом медіатексту власне уявлення або думки про предмет повідомлення і як саме; - <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання; - <i>поширює</i> речення різними членами відповідно до комунікативної стратегії. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> і <i>класифікує</i> за істотними ознаками геометричні фігури, визначає їх елементи; - <i>визначає</i> знайомі геометричні фігури у фігурах складної конфігурації, на предметах навколишнього середовища, малюнках; 	<p>19. Орнаменти різних культур у давнину та в сучасному мистецтві краю</p>	<p>23</p>

<p>- <i>моделює</i> геометричні фігури із підручного матеріалу.</p> <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>порівнює</i> природні об'єкти за розміром, масою, кількістю тощо; - <i>визначає</i> ознаки живого у рослин, тварин і грибів; <p>формулює проблему, визначає відоме і невідоме в ній;</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>знаходить</i> шляхи вирішення проблеми й вирішує її. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>висловлює</i> враження, добираючи із запропонованих слова, співзвучні з власними емоціями; - <i>прагне шукати і пропонувати</i> нові ідеї щодо створення різних видів орнаментів для виробів із глини, дерева, каменю, металу, тканини, шкіри тощо. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> про різні символи і знаки, які зашифровані в орнаменті; - <i>пробує «читати»</i> орнаменти народної вишивки; - <i>усвідомлює</i> значення національної і світової культурної спадщини для збагачення власного духовного світу. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, що таке орнамент; - <i>розповідає</i> про різні види орнаментів, замислюється над історією їхнього виникнення; - <i>розмірковує</i> про різні символи і знаки, які зашифровані в орнаменті; - <i>розповідає</i>, як прикрашені речі, що перебувають у щоденному користуванні; - <i>висловлює</i> враження, добираючи із запропонованих слова, співзвучні з власними емоціями; - <i>порівнює</i> різні орнаменти, <i>знаходить</i> спільне та особливе; - <i>прагне шукати і пропонувати</i> нові ідеї щодо створення різних видів орнаментів для виробів із глини, дерева, каменю, металу, тканини, шкіри тощо; - <i>експериментує</i> з кольорами, лініями, формами тощо; - <i>створює</i> елементи композиції/декору для оформлення середовища, у якому живе і навчається, використовує побачене й почуте в художньо-практичній діяльності; - <i>сприймає</i> орнаменти різних культур у давнину та в сучасному мистецтві краю, цінує культурне розмаїття свого краю. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>обговорює</i> усне повідомлення про ляльку в парі або групі для пошуку додаткових аргументів або спростування наведених; - <i>зіставляє</i> почуте з власним досвідом; - <i>передає</i> зміст повідомлення за допомогою 	<p>20. Ляльки й лялькові театри. Мультфільми і твори кіномистецтва</p>	<p>24-25</p>

асоціативних схем;

- *створює* власне висловлення про ляльковий театр, театральних ляльок на основі почутого/ побаченого/ прочитаного;
- *описує* свої емоції, пережиті під час перегляду вистави;
- *добирає* та *створює* ілюстративний матеріал до тексту про види театральних ляльок;
- *добирає*, працюючи в групі, аудіосупровід до вистави серед запропонованих музичних фрагментів;
- *створює*, працюючи в групі, п'єсу на основі відомого твору (інсценізована казка, казка, казка на новий лад тощо);
- *імпровізує*, використовуючи голос і мову тіла (міміку, жести, поставу, рухи) для виконання запропонованої/ обраної ролі, *надає варіанти* несловесних засобів (міміку, жести, поставу, рухи) і пояснює, чому обраний один із них;
- *створює* в групі театральну програмку, запрошення
- *придумує* визначення назв професій мультиплікатор, режисер, сценарист, порівнює їх із визначеннями у тлумачному словнику;
- *добирає* необхідну інформацію з різних джерел: *шукає* її у словниках, довідниках, енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті про художні та мультиплікаційні фільми, зроблені на українських студіях;
- *визначає* мету мультфільму, пояснює, кому він адресований;
- *створює* прості візуальні медіапродукти (книжечка, колаж, лепбук) про автора улюбленого мультфільму;
- створює* мультфільми самостійно чи в групі з допомогою вчителя/вчительки.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *користується* годинником і календарем для відстеження та планування подій свого життя;
- *знаходить* дріб від числа та число за величиною його дробу;
- *виконує* додавання і віднімання іменованих чисел, множення і ділення на одноцифрове число іменованих чисел, поданих в одиницях вимірювання вартості і часу.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розрізняє* основні системи органів людини: опорно-рухову, травну, дихальну, серцево-судинну, органи чуття, кров, шкіру;
- *пояснює* значення загартування;
- *розрізняє* окремі органи людини та пояснює їх значення;
- *аналізує* умови та послідовність кроків, здійснюючи дослідження;
- *порівнює* різні методи дослідження;
- *виявляє* причини невдач і пропонує шляхи їх виправлення.

<p>Соціальна і здоров'язберезувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i>, навіщо люди ходять до театрів та в кіно; - <i>пояснює</i>, чому людям подобаються різні види мистецтва; - <i>ділиться</i> враженнями від побаченого і почутого в театрі, кінотеатрі; - <i>бере участь</i> у підготовці та проведенні в класі театральної постановки або вистави лялькового театру, - <i>створює</i> власний медіапродукт; - <i>виявляє</i> повагу до уподобань інших людей; - <i>опановує</i> вміння і навички, необхідні для розвитку естетичного смаку. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розмірковує</i> над тим, люди яких професій працювали над створенням мультфільму або кінофільму; - <i>дотримується</i> правил поведінки в театрі та інших місцях відпочинку; - <i>цінує</i> культурне розмаїття в галузі кіномистецтва. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> та <i>оздоблює</i> виріб, дотримуючись логічної послідовності, за зразком чи власним задумом із різних конструкційних матеріалів та повторно використовуючи матеріали; - <i>самостійно створює</i> виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом із використанням паперу, картону, ниток, природних матеріалів (предметні та сюжетні аплікації з природного матеріалу, нескладні сюжетні композиції, вироби в техніці орігамі, макети виробів із штучних матеріалів та картону, вироби об'ємної форми з паперу) 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>обговорює</i> усне повідомлення про засоби передачі і джерела інформації в давнину і сьогодні в парі або групі для пошуку додаткових аргументів або спростування наведених; - <i>зіставляє</i> почуте з власним досвідом; - <i>систематизує</i> та <i>узагальнює</i> необхідну інформацію у вигляді схем; - <i>виокремлює</i> інформацію для створення власного висловлення про Укрпошту, Нову пошту; - <i>розмірковує</i>, <i>обговорює</i> з однокласниками/однокласницями, <i>створює</i> усне висловлення про небезпеки під час передачі інформації; - <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та ілюструє її прикладами; - у дружелюбній формі <i>висловлює</i> своє ставлення до думок інших учасників дискусії; - <i>добирає</i> словесні й несловесні засоби для передачі інформації; - <i>добирає</i> необхідну інформацію з різних джерел: <i>шукає</i> 	21. Засоби передачі і джерела інформації в давнину і сьогодні	26

її у словниках, довідниках, енциклопедіях, бібліотеці, Інтернеті;

- *створює* повідомлення для Інтернет-спілкування, дотримуючися норм етикету онлайнного спілкування (нетикету);
- *використовує* відповідні емотикони для вираження особистих емоцій;
- *складає* ребуси до слова «інформація».

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розв'язує* життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі;
- *порівнює* іменовані числа, подані в одиницях довжини, маси, місткості (об'єму), часу, температури, вартості;
- *перетворює* іменовані числа, виражені в одиницях двох найменувань;
- *застосовує* співвідношення між одиницями вимірювання величин під час розв'язування практично зорієнтованих задач;
- *виконує* додавання і віднімання іменованих чисел, множення і ділення на одноцифрове число іменованих чисел, поданих в одиницях вимірювання довжини маси, вартості і часу.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пояснює*, що не всі матеріали, створені людиною, корисні для довкілля;
- *використовує* матеріали (пластмасу, гуму, скло, метал, папір) відповідно до їхніх властивостей;
- *пропонує* та *обґрунтовує* власну ідею розв'язання проблеми;
- *перевіряє* свою ідею різними способами
- *правильно використовує* пристрої для пошуку і здобуття інформації природознавчого змісту;
- *самостійно добирає* та *поширює* необхідну інформацію природознавчого змісту;
- *порівнює* інформацію природничого змісту з відомих їй/йому та запропонованих джерел;
- *перевіряє* достовірність інформації природничого змісту.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *пояснює* важливість інформації для людини;
- *набуває* навичок ораторського мистецтва, застосовуючи засоби вербальної і невербальної комунікації відповідно до аудиторії та теми промови;
- *розуміє* необхідність критичного ставлення до інформації, а також її перевірки за допомогою різних джерел інформації;
- *налагоджує* комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці;

<p>- <i>розмірковує</i> над цінністю інформації, над відповідальністю за створення або поширення неперевіреної чи неправдивої інформації;</p> <p>- <i>застосовує</i> набутий досвід для організації власного навчального середовища та подальшого розвитку.</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>пояснює</i>, як у давнину люди зберігали і передавали інформацію;</p> <p>- <i>порівнює</i> давні і сучасні способи та засоби передачі інформації;</p> <p>- <i>розповідає</i> про літописи та літописців, сімейні архіви, фотографії, щоденники, травелоги в соціальних мережах тощо.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>зіставляє</i> та <i>розрізняє</i> вироби, виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення та інше);</p> <p>- <i>висловлює</i> власну позицію щодо важливості відродження та збереження традиційних ремесел ;</p> <p>- <i>самостійно виготовляє</i> виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел (витинанка, аплікація, ліплення та інше).</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>обговорює</i> в парі чи групі, що таке газета, навіщо її придумали, що вона може зробити;</p> <p>- <i>складає</i> усне повідомлення про газети, які читають у родині;</p> <p>- <i>прогнозує</i>, як відібрану інформацію про елементи газети можна використати корисно;</p> <p>- <i>систематизує</i> та <i>узагальнює</i> інформацію про те, як робиться газета, про професії людей, які працюють у газеті;</p> <p>- <i>узагальнює, систематизує, класифікує</i> інформацію з тексту про маршрут подорожі;</p> <p>- <i>створює</i>, працюючи в групі, газету про подорож, ураховує мету й аудиторію;</p> <p>- <i>створює</i> повідомлення для газети, <i>вправно будуючи</i> речення, зважаючи на мету висловлювання;</p> <p>- <i>експериментує</i> із власними текстами, стилізує їх, наприклад, трансформуючи речення, додаючи епітети, порівняння тощо;</p> <p>- <i>розпізнає</i> уривок із власного тексту серед запропонованих уривків і пояснює характерні ознаки власного мовлення;</p> <p>- <i>визначає</i>, чи відповідає створений текст меті, <i>перевіряє</i> грамотність написаного;</p> <p>- <i>удосконалює</i> власний письмовий текст, знаходить і виправляє помилки, редагує зміст тексту;</p> <p>- <i>висловлює</i>, за підтримки вчителя, поради щодо можливого вдосконалення тексту.</p> <p>Математична освітня галузь</p>	<p>22. Як читати медіатекст і працювати з інформацією</p>	<p>27-28</p>

<p>Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає, знаходить, аналізує, порівнює</i> інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах; - <i>описує</i> проблемні життєві ситуації, які ґрунтуються на конкретних даних, за допомогою групи величин, пов'язаних між собою; - <i>добирає</i> дані, необхідні й достатні для розв'язання проблемної ситуації; - <i>розв'язує</i> різними способами проблемну ситуацію, використовуючи наявні дані. <p>Природнича освітня галузь</p> <p>Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>орієнтується</i> на місцевості за Сонцем, компасом, місцевими ознаками; - <i>визначає</i> сторони горизонту; - <i>читає (тлумачить)</i> план і карту; - <i>застосовує</i> предметні моделі, малюнки, схеми, графіки, тексти для пояснення явищ і об'єктів природи; - <i>готує</i> повідомлення / презентації і представляє їх. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна</p> <p>Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вчить</i> критично ставитися до інформаційного повідомлення; - <i>висловлює</i> власні думки і почуття з приводу прослуханих/переглянутих простих медіатекстів (світлина, мультфільми, комп'ютерні ігри, реклама тощо); - <i>створює</i> самостійно або разом з однолітками інформаційне повідомлення, новину або часопис; - <i>відповідально та екологічно</i> використовує можливості соцмереж; - <i>формує вміння</i> репрезентувати себе, власну творчість. <p>Громадянська та історична</p> <p>Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>обговорює</i> різні наслідки використання інформаційних технологій у школі, на вулиці, вдома тощо; - <i>обстоює</i> своє право на самовираження. <p>Технологічна освітня галузь</p> <p>Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає, розуміє та аналізує</i> графічні зображення схем, дотримується їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків); - <i>розмічає</i> прямі лінії на папері і картоні; - <i>виконує</i> прості геометричні побудови за зразком чи творчим задумом; - <i>економно використовує</i> матеріали під час виготовлення виробу. 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь</p> <p>Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вступає і підтримує</i> діалог про туризм у регіоні; - <i>розповідає</i>, чим приваблює туристів наш регіон; - <i>наводить аргументи</i> на захист власної думки та 	23. Наш край гостинний. Туризм у регіоні	29

ілюструє її прикладами;

- *складає* усне повідомлення про цікаві заходи, свята, фестивалі, що проходять у регіоні;
- *працюючи* у групі, *розробляє* короткотривалі екскурсійні маршрути населеним пунктом, у якому живе;
- *створює* тексти зі щоденного життя (запрошення запрошення на екскурсію, оголошення про екскурсію) з дотриманням типових ознак жанру;
- *складає* правила поведінки, яких потрібно дотримуватися під час екскурсії;
- *обговорює* у парі (групі), люди яких професій працюють у туристичній галузі;
- працюючи в групі чи самостійно, *створює* прості візуальні медіапродукти (книжечка, стіннівка, колаж, лепбук) про професії людей, які працюють у туризмі, *ураховує* мету й аудиторію.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *описує* і *складає* маршрути для подорожей, використовуючи відповідну математичну лексику, знаки, які пов'язані з напрямом і поворотом;
- *переміщується* (реально і віртуально) визначеним маршрутом;
- використовує різні мірки для вимірювання величин й записує результати вимірювання величин, використовуючи одиниці вимірювання та співвідношення між ними;
- *оперує* грошима в ситуації купівлі-продажу.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *орієнтується* на місцевості за Сонцем, компасом, місцевими ознаками;
- *визначає* сторони горизонту;
- *читає* (*тлумачить*) план і карту;
- *застосовує* предметні моделі, малюнки, схеми, графіки, тексти для пояснення явищ і об'єктів природи;
- *готує* повідомлення / презентації і представляє їх;
- *пропонує* та *обґрунтовує* власну ідею розв'язання проблеми;
- *перевіряє* свою ідею різними способами.

Соціальна і здоров'язберезувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *цікавиться*, які можливості для активного відпочинку має рідний край, здійснює пошук відповідної інформації;
- *розробляє* елементарні одноденні екскурсійні маршрути для своєї родини, однокласників/однокласниць, іноземних гостей;
- *пропонує* ідеї для розвитку туристичного потенціалу регіону;
- *знайомиться* з алгоритмом панування подорожей та можливостями інтернет-ресурсів для цього;
- *вчиться* *планувати* і *розраховувати* час для свого

<p>відпочинку.</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i>, навіщо за старих часів і сьогодні люди приїждять до нашого регіону; - <i>розмірковує</i> над тим, люди яких професій працюють у туристичній індустрії; - <i>дотримується</i> правил поведінки й техніки безпеки під час пішохідних та автобусних екскурсій; - <i>демонструє</i> повагу до інших та позитивне ставлення до етнокультурних відмінностей, відкритість до культурного різноманіття. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає, розуміє та аналізує</i> графічні зображення схем, дотримується їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків); - <i>розмічає</i> прями лінії на папері і картоні; - <i>виконує</i> прості геометричні побудови за зразком чи творчим задумом; - <i>економно використовує</i> матеріали під час виготовлення виробу. 		
<p>Мовно-літературна галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти про традиції гостинності у регіоні; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>складає</i> усне висловлення про традиції приймати гостей у родині; - <i>складає</i> письмове висловлення про якості гостинної людини; - на основі прочитаного <i>розповідає</i> про основні правила європейського етикету; - <i>висловлює</i> свій погляд на предмет обговорення; - <i>узагальнює, систематизує, класифікує</i> інформацію з тексту про гостинність; - <i>записує</i> рідною мовою прислів'я про гостинність; - <i>створює</i> тексти зі щоденного життя (запрошення на свято) з дотриманням типових ознак жанру; - <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання; - <i>створює</i>, працюючи в групі, п'єсу на основі відомого твору (інсценізована казка, казка, казка на новий лад тощо) про гостинність. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>знаходить</i> дріб від числа та число за величиною його дробу; - <i>описує</i> проблемні життєві ситуації, які ґрунтуються на конкретних даних, за допомогою групи величин, пов'язаних між собою; - <i>добирає</i> дані, необхідні й достатні для розв'язання проблемної ситуації; - <i>розв'язує</i> різними способами проблемну ситуацію, 	<p>24. Ми – привітні господарі/господині та гостинні друзі</p>	<p>30</p>

<p>використовуючи наявні дані.</p> <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>складає</i> правила поведінки в природі; - <i>дотримується</i> правил поведінки в природі; - <i>встановлює</i> за показаннями лічильників витрати води, газу, електроенергії родиною за місяць; - <i>пропонує</i> власні шляхи зменшення витрат природних ресурсів; - <i>сортує</i> сміття на паперове, пластикове тощо і пояснює, навіщо це робить. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>називає</i> якості гостинного господаря; - <i>дотримується</i> правил поведінки за столом; - <i>конструктивно взаємодіє</i> з гостями; - <i>користується</i> столовим посудом за призначенням; - <i>володіє</i> початковими навичками сервірування столу. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> узвичаєні правила прийому гостей у своїй родині; - <i>порівнює</i> правила прийому гостей у різних культурах краю із сучасним європейським етикетом; - <i>розмірковує</i> над ставленням до гостя і до гостинності в різних культурах краю; - <i>толерантно ставиться</i> до культурного різноманіття світу, різних ритуалів та обрядів; - <i>розуміє</i> важливість дотримання етикетних норм при відвідуванні своїх сусідів та при прийомі іноземних гостей; - <i>розповідає</i> про етикет подарунків, пояснює, які подарунки можуть бути недоречними; - <i>враховує</i> культурні, релігійні та лікарські заборони при складанні меню святкового столу для своїх гостей; - <i>долучається</i> до підтримання родинних традицій гостинності. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>добирає</i> конструкційні матеріали для виготовлення виробу (за зразком та за власним задумом), зіставляючи їх властивості: папір, пластилін, полімерна глина чи солоне тісто, тканина, нитки; неткані, природні та інші матеріали; - <i>задумує</i> об'єкт праці для виготовлення; - <i>прогнозує</i> результат власної діяльності; - <i>планує</i> послідовність технологічних операцій із використанням технологічних карт. 		
<p>Мовно-літературна галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>складає</i> письмове висловлення про мови, які знає або вивчає; - <i>обговорює</i> в парі або групі як допомагає в житті 	25. Приймаємо гостей, вітаючи їх їхньою рідною мовою	31

знання іноземної мови;

- працюючи у парі, складає діалоги іноземною мовою на теми прийому гостей, гостинності;
- складає невеликі діалоги, розігрує з однолітками міні-вистави;
- перефразовує репліки в діалозі;
- добирає словесні й несловесні засоби спілкування з огляду на мету та умови спілкування, враховуючи наявність варіантів;
- доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету;
- використовує засоби художньої виразності для досягнення комунікативної мети (привітання, побажання, захоплення);
- правильно інтонує різні види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням.

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- описує проблемні життєві ситуації, які ґрунтуються на конкретних даних, за допомогою групи величин, пов'язаних між собою (Робота з даними);
- добирає дані, необхідні й достатні для розв'язання проблемної ситуації (Робота з даними);
- розв'язує різними способами проблемну ситуацію, використовуючи наявні дані (Робота з даними).

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- розпізнає отруйні та їстівні гриби своєї місцевості;
- висловлює судження про корисність / шкідливість продуктів залежно від їхнього складу;
- аналізує запропонований раціон харчування (або складає власний раціон здорового харчування);
- визначає склад продуктів за написами на упаковках.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- конструктивно взаємодіє з гостями;
- застосовує у відповідних ситуаціях етикетну лексику гостинності.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- виявляє толерантність до традицій гостинності різних народів;
- цінує культурне розмаїття свого регіону, країни, світу;
- переконує у важливості поваги до культури і мови інших, спираючись на власний досвід і доступні джерела (почуте, прочитане).

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- безпечно поводить з найпростішими побутовими приладами у власному побуті;
- самостійно організовує робоче місце відповідно до

<p>власних потреб та визначених завдань (організація особистого побуту)</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно <i>планує</i> та <i>реалізовує</i> трудові дії у власному побуті (ремонтує іграшки, книжки відомими способами; доглядає за рослинами і тваринами; готує нескладні страви за рецептами; доглядає за одягом та взуттям); - <i>пояснює</i> важливість правил поведінки за столом, використовує столовий посуд за призначенням; - <i>сервірує</i> стіл для рідних до сніданку/обіду/вечері. 		
<p>Мовно-літературна галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту на основі заголовка, ключових слів; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти різних видів про кухню свого краю, улюблені страви; - <i>складає</i> і <i>записує</i> рецепт улюбленої страви; - <i>зіставляє</i> прочитане про страви, їх приготування із власним життєвим досвідом; - <i>створює</i> тексти зі щоденного життя (меню) з дотриманням типових ознак жанру; - створює загадки, сенкани про страви української кухні; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючися норм літературної мови, за потреби звертається до словників; - створює ігри зі словами на основі запропонованих. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>використовує</i> різні мірки для вимірювання величин довжини, маси, температури, часу, місткості, вартості; (Вимірювання величин); - <i>записує</i> результати вимірювання величин, використовуючи одиниці вимірювання та співвідношення між ними (Вимірювання величин); - <i>оперує</i> грошима в ситуації купівлі-продажу (Вимірювання величин). <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> отруйні та їстівні гриби своєї місцевості; - <i>висловлює</i> судження про корисність / шкідливість продуктів залежно від їхнього складу; - <i>аналізує</i> запропонований раціон харчування (або складає власний раціон здорового харчування); - <i>визначає</i> склад продуктів за написами на упаковках. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>застосовує</i> у відповідних ситуаціях етикетну лексику гостинності; - <i>уміє обирати</i> корисні для здоров'я продукти; - <i>надає</i> посильну <i>допомогу</i> у приготуванні страв удома, - самостійно <i>готує</i> елементарні страви; - <i>обмінюється</i> досвідом з однокласниками та однокласницями і <i>вислуховує</i> їхні приклади та поради; 	<p>26. Кухня нашого краю – страви, які ми любимо готувати</p>	<p>32</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>мотивується</i> до наполегливості в подоланні складнощів та невпевненості в собі; не боятися невдач та помилок на шляху навчання й пошуку себе; - <i>розмірковує</i> над важливістю здорового харчування для життя людини, усвідомлює шкоду для здоров'я чипсів, солодкої води тощо; - <i>дотримується</i> правил поведінки за столом; - <i>користується</i> столовим посудом за призначенням; володіє початковими навичками сервірування столу. <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розповідає</i> про страви, які стали «візитівкою» регіону; - <i>долучається</i> до підтримання родинних традицій гостинності; - <i>розповідає</i> про рецепт улюбленої страви та обирає продукти для її приготування; - <i>демонструє</i> повагу до інших та позитивне ставлення до етнокультурних відмінностей, відкритість до культурного різноманіття. <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>безпечно поводить</i>ся з найпростішими побутовими приладами у власному побуті; - <i>самостійно організовує</i> робоче місце відповідно до власних потреб та визначених завдань (організація особистого побуту); - <i>самостійно планує</i> та <i>реалізовує</i> трудові дії у власному побуті (ремонтує іграшки, книжки відомими способами); - <i>доглядає</i> за рослинами і тваринами; - <i>готує</i> нескладні страви за рецептами; доглядає за одягом та взуттям); - <i>пояснює</i> важливість правил поведінки за столом, використовує столовий посуд за призначенням ; - <i>сервірує</i> стіл для рідних до сніданку/обіду/вечері 		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>зважає</i> на ситуації спілкування: враховує умови, учасників, мету; - працюючи в парі або групі, <i>обговорює</i> усне повідомлення про сувеніри свого регіону; - <i>зіставляє</i> почуте з власним досвідом; - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту на основі заголовка, ключових слів; - <i>читає</i> подумки та виразно вголос тексти різних видів про сувеніри свого регіону; - <i>зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; - <i>вступає</i> і <i>підтримує</i> діалог на теми, пов'язані з вибором сувеніру; - <i>записує</i> свою думку про предмет висловлення; формулює запитання та відповіді під час письмового спілкування; - <i>оформлює</i> власне висловлення зрозуміло, дотримуючись норм літературної мови, за потреби 	27. Сувеніри нашого регіону	33

звертається до словників

Математична освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розпізнає і класифікує* за істотними ознаками геометричні фігури, визначає їх елементи;
- *визначає* знайомі геометричні фігури у фігурах складної конфігурації, на предметах навколишнього середовища, на малюнках;
- *моделює* геометричні фігури із підручного матеріалу;
- *оперує* грошима в ситуації купівлі-продажу;
- *розраховує* за допомогою дорослих або самостійно орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення сувеніра.

Природнича освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *визначає* загрози таких природних явищ, як гроза, ураган, паводок, пожежа;
- *пояснює*, як діяти в разі загрози урагану, паводку, пожежі тощо;
- *формулює* проблему, визначає відоме і невідоме в ній;
- *знаходить* шляхи вирішення проблеми й вирішує її;
- *добирає* докази правильності суджень.

Соціальна і здоров'язбережувальна

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розмірковує* над вибором перспективи витрачання та заощадження, *вчиться протистояти* щоденним спокусам та досягати кінцевої мети;
- *практикує* свідоме ставлення до грошей;
- *продукує* ідеї нових сувенірів для свого населеного пункту, громади, краю, країни;
- *розраховує* за допомогою дорослих або самостійно орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення сувеніра;
- *представляє* одержаний результат власної або колективної діяльності та намагається оцінити його.

Громадянська та історична

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розповідає* про сувеніри, які зберігаються в сім'ї;
- *розмірковує* над ідеями сувенірів, які б відображали історико-культурний контекст регіону;
- *усвідомлює* цінність сувенірів, які є «візитівкою» регіону.

Технологічна освітня галузь

Здобувач/здобувачка освіти:

- *розпізнає* конструкційні матеріали візуально та на дотик;
- самостійно *добирає* конструкційні матеріали для виготовлення виробу з готових елементів (використання металевих, дерев'яних чи пластмасових конструкторів; готових елементів з паперу, пластику, деревини, пінопласту та інших для макетування);
- самостійно *добирає* конструкційні матеріали для виготовлення виробу (за зразком та за власним

<p>здумом), зіставляючи їх властивості: папір, пластилін, полімерна глина чи солоне тісто, тканина, нитки; неткані, природні та інші матеріали.</p>		
<p>Мовно-літературна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>створює</i> власні висловлення про свій рідний край на основі почутого/ побаченого/ прочитаного; - <i>створює</i> есе для висловлювання власних поглядів на питання привабливості рідного краю для представників інших регіонів України, іноземців; - <i>працюючи</i> у групі, <i>створює</i> рекламу про туристичний об'єкт чи маршрут своєї місцевості; - правильно <i>інтонує</i> різні види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням; - <i>створює</i> самостійне письмове висловлення про підсумки навчального року та свої досягнення - <i>утворює</i> в процесі мовлення відповідні граматичні форми слів різних частин мови; - <i>вправно будує</i> речення, зважаючи на мету висловлювання; - <i>поширює</i> речення різними членами відповідно до комунікативної стратегії. <p>Математична освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>знаходить</i> швидкість, час, шлях, застосовуючи відповідні формули, під час розв'язуванні практично зорієнтованих задач; - <i>знаходить</i> дріб від числа та число за величиною його дробу; - <i>читає, знаходить, аналізує, порівнює</i> інформацію, подану в таблицях, графіках, на схемах, діаграмах. <p>Природнича освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>правильно використовує</i> пристрої для пошуку і здобуття інформації природознавчого змісту; - <i>самостійно добирає та поширює</i> необхідну інформацію природознавчого змісту; - <i>порівнює</i> інформацію природничого змісту з відомих їй /йому та запропонованих джерел; - <i>перевіряє</i> достовірність інформації природничого змісту; - <i>встановлює зв'язки</i> між об'єктами і явищами природи; - <i>з'ясовує</i>, за яких умов відбуваються зміни; - <i>узагальнює</i> результати досліджень; - <i>робить висновки</i> із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно; - <i>переконує</i> у правильності здобутих результатів і зроблених висновків. <p>Соціальна і здоров'язбережувальна Здобувач/здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>мотивується</i> до наполегливості в подоланні складнощів та невпевненості в собі; не боятися невдач та помилок на шляху навчання й пошуку себе; 	<p>28. Відкриємо для інших наш рідний край. Реклама</p>	<p>34</p>

<p>- <i>створює</i> самостійно або в групі рекламний продукт, поєднуючи текст, зображення, звук тощо для представлення природного чи культурного розмаїття рідного краю;</p> <p>- <i>розуміє</i> відповідальність за те, як подає інформацію оточенню;</p> <p>- <i>визначає</i> проблеми, які виникають при роботі в групі, та пропонує шляхи їхнього усунення;</p> <p>- <i>втілює</i> в життя власні ідеї, рішення;</p> <p>- <i>оцінює</i> результати своєї праці впродовж року та планує перспективи літнього відпочинку;</p> <p>- <i>цінує</i> підтримку своїх однокласників та однокласниць, вчиться виражати свої емоції й дякувати/сприймати подяки за це;</p> <p>- <i>розмірковує</i> та окреслює нові навчальні цілі на майбутнє.</p> <p>Громадянська та історична Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>виявляє</i> цікавість до рекреаційного потенціалу свого регіону;</p> <p>- <i>демонструє</i> повагу до інших та позитивне ставлення до етнокультурних відмінностей, відкритість до культурного різноманіття;</p> <p>- <i>дотримується</i> правил поведінки й техніки безпеки під час пішохідних та автобусних екскурсій.</p> <p>Технологічна освітня галузь Здобувач/здобувачка освіти:</p> <p>- <i>конструює</i> виріб із рухомими частинами, використовуючи готові до складання елементи та деталі;</p> <p>- <i>порівнює</i> старі та сучасні моделі різних технічних пристроїв і конструює моделі майбутнього;</p> <p>- самостійно <i>виготовляє</i> та <i>оздоблює</i> виріб знайомими технологіями;</p> <p>- <i>розміщує</i> елементи виробу на площині;</p> <p>- <i>пояснює</i> послідовність дій та дотримується її під час виготовлення виробів із природних матеріалів, під час виготовлення та оздоблення об'ємних виробів;</p> <p>- <i>аргументує</i> послідовність та доцільність виготовленого виробу.</p>		
	Підсумковий або резервний тиждень	35